

Antti Lindtman sd ym.

Keskustelualoite Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017

Eduskunnan puhemiehelle

Sipilän hallituksen veropolitiikka lisää tuloeroja ja jakaa taakkaa epätasaisesti. Verotuksen oikeudenmukaisuuden kannalta hallituksen linja on kestävä. Suurituloiset saavat enemmän kuin pienituloiset, ja hallitusta lähellä oleville eturyhmille tulee suuret veronkevennykset velkarahalla. Yrittäjä- eli apteekkarivähennys, metsälahjavähennys sekä perintö- ja lahjaveron kevennys ovat esimerkkejä epäonnistuneesta veropolitiikasta. Tässä tilanteessa tarvittaisiin kasvua, työllisyyttä ja oikeudenmukaisuutta tukevia veroratkaisuja. Hallituksen nykyisellä politiikalla ajaututaan lisäleikkausten tielle ensi keväänä.

Hallituksen talouspolitiikan iso virhe on, ettei siinä panosteta työllisyyden edistämiseen tässä ja nyt. Työllisyys ja uudet työpaikat ovat kasvun ja kilpailukyvyn edellytys, ja niitä edistävät toimet hallitus laiminlyö. Hallitus ei edelleenkään tarjoa mitään välittömiä keinoja työllisyyden pikaiseksi parantamiseksi. Aikaa on kulunut jo puolitoista vuotta, eikä konkreettisia välittömästi vaikuttavia työllisyystoimia ole esitetty.

Nuorisotyöttömyyden kasvu ja nuorten syrjäytyminen ovat erittäin huolestuttavia ilmiöitä. Edellisellä hallituskaudella Suomeen luotiin nuorisotakuu, jonka toteuttamiseen varattiin 60 miljoonaa euroa joka vuosi. Nykyisen hallituksen aikana määrärahat on leikattu lähes kokonaan pois. Samoin on leikattu työvoimapolitiittisia määrärahoja, vaikka pitkäaikaistyöttömyys kasvaa kohisten.

Pitkäaikaistyöttömyys ja vaikeasti työllistettävien määrät lisääntyvät voimakkaasti. Jopa nuorten pitkäaikaistyöttömyys kasvaa. Tämän vuoksi on otettava käyttöön nopeasti vaikuttavia täsmätoimia työllisyyden parantamiseksi ja syrjäytymisen vähentämiseksi ja estämiseksi.

Hallitus jatkaa lyhytnäköistä leikkauspolitiikkaansa ensi vuoden budjetissa. Perusturvan tasoa on leikattu rajusti, ja tilanne uhkaa heikentyä edelleen, mikä näkyy köyhyyden lisääntymisenä ja eriarvoisuuden kasvuna. Etuuksien ja korvausten leikkausten lisäksi hallitus tekee säästöjä kunta- ja palveluihin — ensi vuonna heikentämällä vanhusten palveluita ja jatkossa puuttamalla vammaisten palveluihin. Samalla sote-uudistukselle on asetettu mittava 3 miljardin euron säästötavoite, joka yhdessä hallituksen ajaman markkinamallisen valinnanvapauden kanssa ei asiantuntijoiden mukaan voi tarkoittaa juuri muuta kuin palveluiden heikentämistä tai omavastuiden merkittävää nousua.

Keskustelualoite KA 18/2016 vp

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset heikentävät erityisesti pienituloisimpien, pitkäaikaissairaiden, vanhusten ja työttömien asemaa. Ensisijaisten etuuksien heikentäminen ajaa ihmisiä pitkäaikaisesti toimeentulotuen asiakkaiksi. Toimeentulotukiriippuvuus taas kirstää kannustinloukkua ja nostaa lyhytaikaisenkin työllistymisen kynnystä.

Sipilän hallituksen tekemät leikkauspäätökset koulutuksesta ja tutkimuksesta tulevat pitkällä aikavälillä Suomelle ja suomalaisille erittäin kalliiksi. Kotimaiset ja kansainväliset asiantuntijat ovat kutakuinkin yksimielisesti tuominneet hallituksen lyhytnäköiset leikkaukset Suomen tulevan menestyksen edellytyksistä. Leikkaukset kautta koulutusta ja aina varhaiskasvatuksesta yliopistojen opetus- ja tutkimustyöhön syövät edellytykset kestävästä talouskasvusta, viennin kehittämisestä, uusien korkean tuottavuuden työpaikkojen synnyttä ja elinkeinorakenteen muutoksesta. Leikkaukset yliopistojen perusrahoituksesta sekä Suomen Akatemian ja Tekesin kilpailusta tutkimusrahoituksesta uhkaavat näivettää koko suomalaisen innovaatioekosysteemin. Koulutuksen ja tutkimuksen luoma edelläkävijäosaaminen luo sen perustan, jolta Suomi ponnistaa eteenpäin ja uuteen nousuun.

Hallituksen politiikka vaatii todellisen vaihtoehdon, ja SDP:n vaihtoehto vastaa tähän tarpeeseen.

Suomen taloustilanne on vakava, ja tarvitaan toimenpiteitä työllisyyden vahvistamiseksi sekä julkisen talouden tasapainottamiseksi, joka on tehtävä oikeudenmukaisesti maksukyvyn mukaan. Myös suurituloisten on osallistuttava taakan kantamiseen.

Veropolitiikkamme keskeisenä tavoitteena on oikeudenmukainen sekä kasvua ja työllisyyttä tukeva verojärjestelmä, jossa verojen maksaminen perustuu maksukykyyn. Verotusta pitää korjata siihen suuntaan, että omalla työllään tulee toimeen ja voi elättää perheensä. Sosialidemokraattien vaihtoehdossa pieni- ja keskituloisten palkansaajien ja eläkkeensaajien sekä työttömien verotusta kevennetään ja veropohjaa laajennetaan aliverotetun finanssisektorin suuntaan.

Oikeudenmukaiseen verotukseen kuuluu, että palkansaajille annettavat veronhuojennukset ulotetaan myös eläkkeensaajiin. Tällä kertaa veronkevennykset kohdistettiin myös eläkkeensaajille, mutta samaan aikaan toteutetut indeksileikkaukset johtavat siihen, että eläkkeensaajien ostovoima laskee. Sosialidemokraatit ei hyväksy hallituksen tämän vuoden alusta toteuttamaa eläkeläisten verotuksen eriarvoistamista palkansaajiin nähden ja haluaa korjata tämän epäkohdan.

Emme hyväksyä lapsiperheisiin kohdistuvia eriarvoistavia päätöksiä ja edellytämme, että kohtuuttomat leikkaukset pienimpiin etuuksiin perutaan.

Vanhuspalveluiden laatu, henkilöstömitoitus ja osaaminen on turvattava. Vanhuspalvelulakia tulee toteuttaa johdonmukaisesti, eikä ikäihmisten hoidon ja hoivan tasoa saa laskea. Oli tärkeää, että hallituspuolueiden valtiovarainvaliokuntaryhmät päättivät perua hallituksen esittämät leikkaukset sotiemme veteraanien rintamalisäänsä, mitä olemme vaatineet. Haluamme myös turvata veteraanien kuntoutuksen hyvän tason yksilöllisten tarpeiden mukaan asumismuodosta riippumatta.

Asuntopolitiikkaa ja asumisen tukijärjestelmiä on kehitettävä suunnitelmallisesti osana kestävästä yhteiskuntaa ja turvattava kohtuuhintainen asuntotuotanto.

Keskustelualoite KA 18/2016 vp

Kasvua ei synny, jos koulutuksesta ja tutkimuksesta leikataan. Vaihtoehtobudjettimme korjaa hallituksen politiikan yhden räikeimmän epäkohdan eli satojenmiljoonien eurojen leikkaukset koulutuksesta.

Suomen on panostettava viennin ohella innovaatiovetoiseen talouskasvuun. Tuottavuutta on kehitettävä, laatua on parannettava, sekä tuotteiden ja palveluiden kirjoa laajennettava. Hallitus tuijottaa liikaa hintakilpailuun eikä kiinnitä riittävästi huomiota laadulliseen kilpailukykyyn, tuotteiden ja palveluiden lisäarvoon, osaamisen ja viennin korkeampaan myyntihintaan.

Pitkittyvä työttömyys heikentää talouden kasvun mahdollisuuksia. Nyt pitäisi tehdä työllisyyttä ja vientiä tukevia toimia sekä kasvua vahvistavia investointeja.

Sosialidemokraatit tarjoaa mallin oikeudenmukaiseen talouden sopeuttamiseen. Silloin ei tarvitse leikata lapsiperheiltä, eläkeläisiltä ja työttömiltä. Vaihtoehdossamme tarjoamme konkreettisia esityksiä työllisyyden edistämiseksi tässä ja nyt. Suomi on nostettava työlinjalle. Sosialidemokraattien vaihtoehto on vastuullisempi, sillä velkaa otamme vähemmän kuin hallitus. Haluamme pitää kiinni tärkeimmästä kilpailukykytekijästä — osaamisesta. Tulevaisuudesta ei pidä leikata.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista.

Keskustelualoite KA 18/2016 vp

Helsingissä 27.10.2016

Antti Lindtman sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Lauri Ihalainen sd
Erkki Tuomioja sd
Timo Harakka sd
Mika Kari sd
Satu Taavitsainen sd
Ilmari Nurminen sd
Susanna Huovinen sd
Riitta Myller sd
Tarja Filatov sd
Ilkka Kantola sd
Suna Kymäläinen sd
Jukka Gustafsson sd
Harry Wallin sd
Maria Tolppanen sd
Pia Viitanen sd
Antti Rinne sd
Tytti Tuppurainen sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Joona Räsänen sd
Krista Kiuru sd
Sanna Marin sd
Maarit Feldt-Ranta sd
Sirpa Paatero sd
Anneli Kiljunen sd

KAIKKI MUKAAN

SOSIALIDEMOKRAATTIEN
VAIHTOEHTOBUDJETTI 2017

SDP

YHTEINEN

SUOMI

vai

YKSITYISTETTY

SUOMI?

- 01 ERIARVOISTUVA SUOMI**
Harvojen hyväksi, kansalaisten pussista
- 02 SDP:N VAIHTOEHTO: YHTEINEN SUOMI**
Aito kasvu, oikeudenmukaisuus, vastuullinen valtiontalous
- 03 FIKSU KUNTA**
Päätökset asukkaiden omissa käsissä
- 04 SUOMI TYÖLINJALLE**
Autetaan ihminen työstä työhön, ei kortistoon
- 05 UUSI KASVU KÄYNTIIN**
Investoinnit liikkeelle, rohkeasti maailmalle
- 06 VOITTAJINA 95 PROSENTTIA SUOMALAISISTA**
Palkasta ja eläkkeestä enemmän käteen, köyhyyttä vastaan
- 07 OSAAVA, TURVALLINEN, KANSAINVÄLINEN SUOMI**
Koulutuksesta ei tingitä, luonnossa on tulevaisuus
- 08 SUKUPOLVIEN SILTA**
Itsenäinen Suomi 100 vuotta
- 09 KAIKKI MUKANA**
Vastuu taloudesta, vastuu tulevaisuudesta
- 10 TAULUKOT**
- LIITE TULEVAISUUDEN ELINKEINOPAKETTI**

ERIARVOISTUVA SUOMI

Harvojen hyväksi, kansalaisten pussista

Suomen talous on viime vuodet ollut vaikeassa tilanteessa. Kansantuotteen kasvu on jäänyt heikoksi. Matalasuhdanne on osoittautunut ennakoitua pidemmäksi ja syvemmäksi. Työttömyyden kasvu on tasaantunut, mutta pitkäaikaistyöttömyys on voimakkaassa kasvussa.

Talousskasvun edellytyksiä on syönyt monta yhtäaikaista ongelmaa. Teollisuuden rakennemuutos heijastuu heikkona vientimenestyksenä. Investointien taso pysyy matalana. Rakennetyöttömyys kasvaa, kun työttömyysjaksot pitkittyvät. Samaan aikaan väestö vanhenee, jolloin huoltosuhde heikkenee. Heikko kasvu ja korkea työttömyys ovat pitäneet valtiontalouden alijäämäisenä.

Keväällä 2017 Sipilän hallituksella on ollut kaksi vuotta aikaa vastata

näihin haasteisiin.

EDESSÄ LAIHOJA VUOSIA

Maailmalta ei tule vetoapua. Erityisesti Eurooppaa jäytää kysyntälama, jota EU-komission taantumassa edellyttämä tiukka talouskuri on pahentanut ja pitkittänyt. Tuotanto pyörii alikierroksilla, investointeihin ei ole uskallusta. Korot ovat painuneet nol- laan ja miinuksellekin, mikä syö elvytystoimien tehoa. Näyttää siltä, että kansainvälinen talous ja sen myötä Suomi ovat tuomittuja pitkäksi aikaa olemattomaan kasvuun (kuva 1).

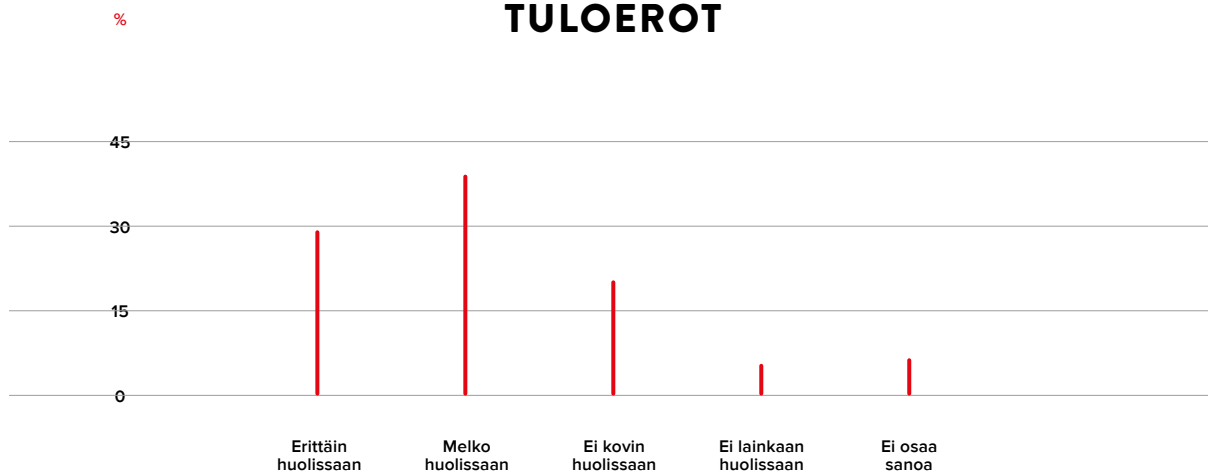
Kysynnän käynnistäminen jää julkisen sektorin vastuulle, samalla kun pitää huolehtia työllisyydestä ja osaamisesta. Sipilän hallituksen ideologinen valinta on kuitenkin ollut päinvastainen. Julkiset investoinnit jäävät vähäisiksi, käytetyt panokset

eivät lisää kasvua ja tuottavuutta, sadat tuhannet syrjäytetään työelämästä ja koulutukseen tehdään raskaita, kohtalokkaita leikkauksia.

Suomen kansainvälinen kilpailukyky ei ole parantunut. Hallituksen ensimmäinen vuosi kului ajoittain surk- hupaiseen pyrkimykseen pienentää palkkoja ja siirtää julkisten palvelui- den rahoittamiseen tarvittavia vero- varoja yksityisten yritysten katteisiin. Suomi ei kuitenkaan koskaan menes- ty halpatuotannon halpatyöllä.

Kuvaavaa on, että pian kiky-sopi- muksen valmistuttua Turun telakka sai uuden suurtilauksen. Telakan johtaja ilmoitti, että palkoilla ei ole merkitystä. Kaupat syntyvät teknolo- gisten innovaatioiden, ammattitaitoi- sen ja osaavan työvoiman, vahvan markkina-aseman ja myynnin kykyjen ansiosta – ja valtion takausten tuel-

TULOEROT

Kansalaiset ovat huolissaan tuloerojen kasvusta.
Lähde: TNS GALLUP lokakuu 2016

la. Menestys perustuu siis kaikkeen siihen, jonka hallitus on järjestelmällisesti laiminlyönyt.

LUOTTAMUS JA YHTEISHENKI RAPAUTUVAT

100 vuotta täyttävä Suomi on menestynyt vaikeissa tilanteissa keskinäisen luottamuksen voimalla ja yhteishengellä. Suomalaiset ovat valmiita uhrautumaan, jos se tapahtuu yhteiseksi hyväksi ja tulevien polvien auttamiseksi.

Historiassa ja tulevaisuudessa vahvuutemme on yhteinen, yhtenäinen Suomi.

Itsenäisyyden juhlavuotta kunnioidaan osaltaan se, että voimaan astuu työmarkkinajärjestöjen tekemä eläkesopimus. Kansainvälisestäkin ainutlaatuista on, että sadat tuhannet suomalaiset heikentävät vapaaehtoisesti tulevaa eläketurvaansa, jotta ikääntymisestä aiheutuva kestävyysvaje helpottuu. Kun päämäärä koetaan yhteiseksi,

suomalaiset tinkivät tämän päivän eduistaan huomisen hyväksi.

Viimeisen vuoden aikana palkansaajat ovat ottaneet suuren taakan kantaakseen. Eläkeläisten, opiskelijoiden, työttömien ja lapsiperheiden toimeentuloa on leikattu kovalla kädellä. Moni on ollut uhraukseen valmis, koska hallitus lupasi taittaa velkaantumisen. Pettymys on sitäkin karvaampi, kun velanotto ei vähene, vaan pysyy vähintään edellisvuoden tasolla. Moni kysyy ihmeissään: mihin rahat oikein menevät?

Vastaus on: vähäosaisilta otetut rahat siirretään hyvätuloisten taskuihin.

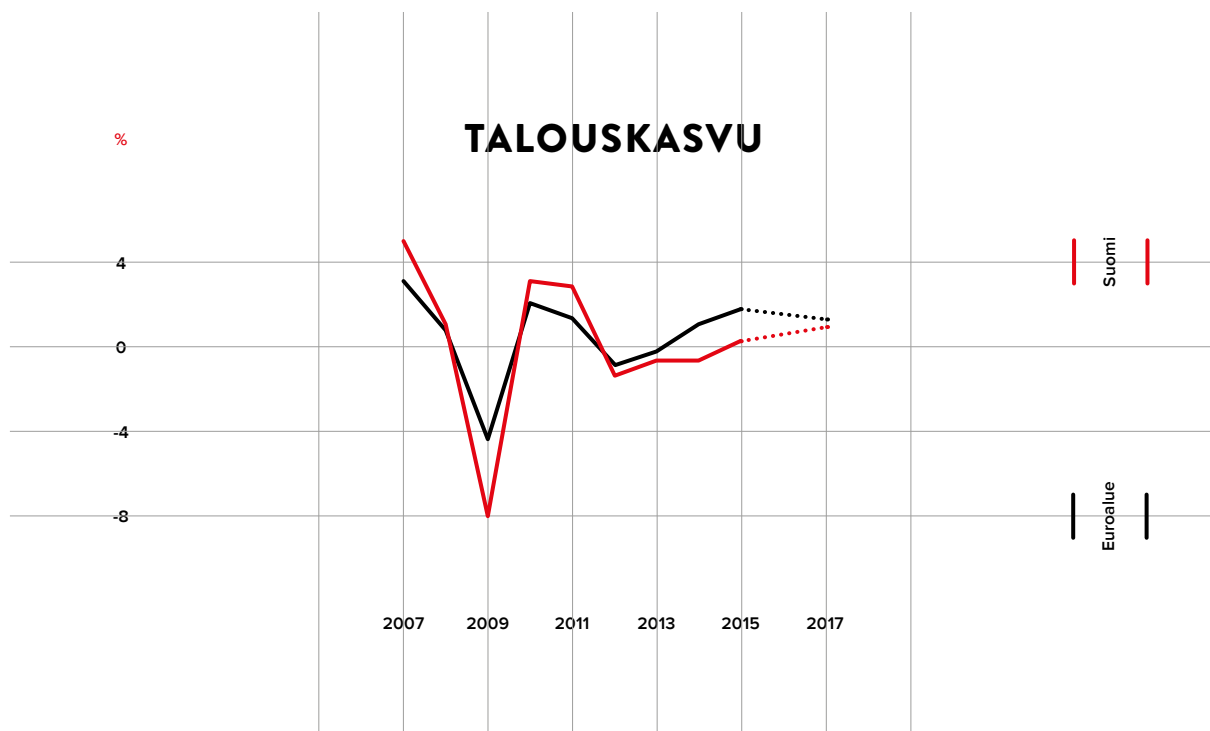
Suomi on matkalla kohti suurempia tuloeroja ja lisääntyvää eriarvoisuutta. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu, uudet leikkaukset sosiaaliturvaan ja samanaikaiset suurituloisia hyödyttävät veronalennukset ovat vaarallinen yhdistelmä kansakunnan yhtenäisyydelle.

KOLME ILOISTA ROSVOA

Sipilän hallitus sai omalta Talouden arviointineuvostoltaan moitteet siitä, että se ei lainkaan käytä verotuksen työkaluja talouden tasapainottamisessa. Veronalennukset syövät julkisten palveluiden rahoitusta ja lisäävät alijäämää. Eturyhmiä suosivat keino-tekkoiset verovähennykset sotkevat verojärjestelmää ja pelkästään kasvaa paikkaavat hätäiset veronkorotukset heikentävät työllisyyttä.

Alentamalla veroastetta kahdella miljardilla eurolla vaikeassa taloustilanteessa Sipilän hallitus uskoo amerikkalaistyyliiseen trickle down -ideologiaan, jossa rikkaita rikastuttamalla hyvinvointia valuu tipoittain myös tavallisille kansalaisille, jopa vähäosaisille. Tiedot työttömyyden pitkittymisestä ja köyhyyden lisääntymisestä eivät tue hallituksen arvovalintaa.

Kolme tuoretta hallituksen esitystä täyttää kaverikapitalismin tunnusmerkit: metsälahjavähennys, perintö- ja

Kuva 1. Kansainvälinen valuuttarahasto arvioi lokakuun maaraportissaan, että Suomi jää vuonna 2017 edelleen jälkeen jopa euroalueen vaisusta kasvusta. Yhtenä syynä IMF mainitsee leikkaukset koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Lähde: IMF/HS

lahjaveron alennus ja yrittävävähennys. Ne hyödyttävät hallituksen omia eturyhmiä, mutta eivät tuo lainkaan kasvua tai työpaikkoja. Ne ovat varakkaille suomalaisille annettuja kymmenien miljoonien ja taas kymmenien miljoonien eurojen lahjoja.

Hyvätuloisimmilta suomalaisilta ei edellytetä osallistumista yhteisiin talkoisiin. Pääministeri Sipilä on vedonnut, että rikkaat antaisivat vapaaehtoisesti rahaa hyväntekeväisyyteen. Arkkipiispa Kari Mäkinen nousi vastustamaan almuysteiskuntaa ja ilmoitti maksavansa mielellään lisää veroja.

Tuloverotuksen tasavähennykset suosivat suurituloisia, joiden nettotulot kasvavat eniten. Pienituloiset eläkkeensaajat sen sijaan menettävät entisestäänkin ostovoimaansa. Sipilän hallituksen synnyttämä veroero palkansaajien ja eläkeläisten välillä pysyy ennallaan, jopa kasvaa.

Tilanteessa, jossa tarvitaan vahvaa yhteishenkeä, Sipilän hallitus lisää

eriarvoisuutta. Maailmalla yhdenvertaisuudesta kuuluisaa Suomea jaetaan kovaa vauhtia voittajiin ja häviöihin, menestyjiin ja syrjäytettäviin.

KASVAVIEN TULOEROJEN SUOMI

Alla olevasta kuviosta näkyy harvinaisen selkeästi, että edellinen hallitus tasasi tuloeroja määrätietoisesti, suosi pienituloisia ja edellytti rikkailta osallistumista yhteisiin talkoisiin. Sipilän hallitus on lisännyt köyhyyttä ja antanut niille, joilla on jo ennestään.

Hallituksen arvovalintojen seurauksena Suomen suuntana on nyt eriarvoisuuden kasvu ja osaamistason lasku.

Valtavat leikkaukset koulutukseen eivät ole koulutuksen kehittämistä – ne ovat koulutuksesta, suomalaisten osaamistasosta ja tulevaisuudesta leikkaamista. Leikkaukset eläkeläisten, lapsiperheiden, opiskelijoiden ja työttömien toimeentuloon eivät ole välttämättömiä päätöksiä – ne ovat

poliittisia arvovalintoja, joilla vaikeutetaan entisestään vaikeassa tilanteessa olevien suomalaisten arkea.

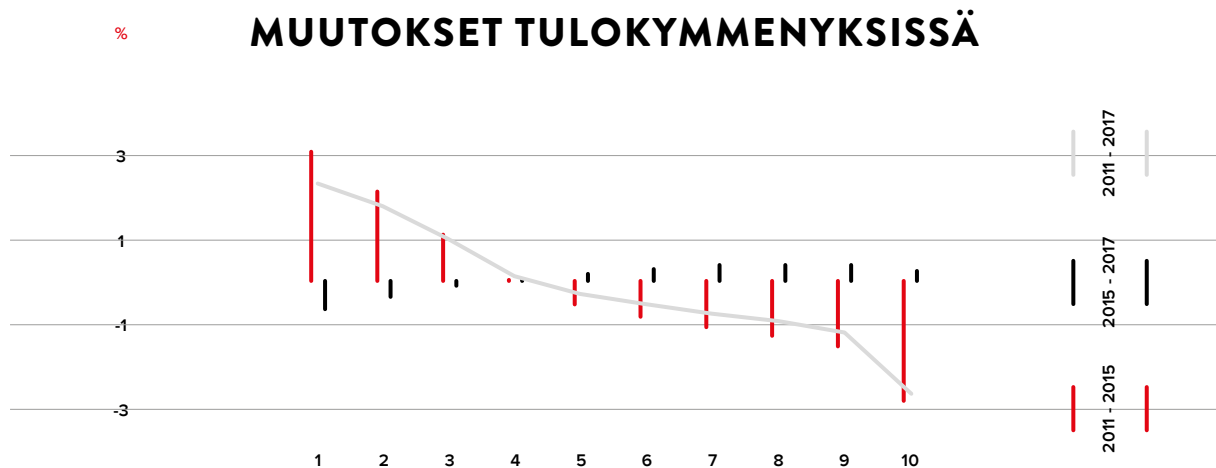
Sipilän hallitus pahentaa köyhyyttä kaikkialla. Lapsiperheköyhyys lisääntyy. Eläkeläisköyhyys lisääntyy. Yhä useampi työssäkäyvä joutuu turvautumaan yhteiskunnan tukiin.

Sipilän Suomi ei ole yhteinen, yhtenäinen Suomi. Satavuotiasta valtiota yksityistetään. Kaverikapitalismi, sosiaali- ja terveydenhuollon pakko-yhtiöittäminen, julkisten palveluiden köyhdyttäminen ja yhteisen omaisuuden rahastaminen tekevät yhteisestä isänmaasta Oy Suomi Ab:n. Harvat omistavat, kansalaiset maksavat.

Tämä suunta on väärä. Se on korjattava. Kansalaisten on jälleen otettava valta omassa maassaan.

TYÖTTÖMYYS SYVENEE ENTISESTÄÄN

Hallituksen tavoitteena on 110 000 uutta työpaikkaa ja työllisyysasteen nostaminen 72 prosenttiin. Tavoitteet

Kuva 2. Edellisen hallituksen ja Sipilän hallituksen linjaukset ovat vastakkaiset. Sipilän hallitus on heikentänyt kaikkein pienituloisimpien asemaa entisestään. Hyvätuloisten ei ole tarvinnut osallistua talkoisiin. Lähde: Olli Kärkkäinen (Nordea)

ovat oikeita, mutta ne eivät toteudu.

Syksyllä 2017 Suomessa tulee olemaan lähes puoli miljoonaa työtöntä ja pitkäaikaistyöttömiä lähes 130 000. Työttömyyslukujen pieni koheneminen kätkee kolme vakavaa ilmiötä. Työttömyys muuttuu rakenteelliseksi. Samalla lisääntyy alityöllisyys – ihmiset tekevät vähemmän töitä kuin haluaisivat. Piilotyöttömyys kasvaa, kun syrjäytyneet ihmiset eivät edes ilmoittaudu työttömiksi.

Talouden taantuma ja hallituksen toimettomuus näkyy myös nuorisotyöttömyydessä. Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä on lähes 50 000.

Yhä useampi nuori putoaa työn tai koulutuksen ulkopuolelle. Vuonna 2008 syrjäytyneitä nuoria oli kymmenen prosenttia. Taantumaan vastattiin määrätietoisella nuorisotakuulla. Nyt, kun nuorisotakuu on ajettu alas, OECD:n tilastot kertovat, että jopa 15 prosenttia 20-24-vuotiaista naisista ja yli viidennes miehistä on vailla työ-

tä tai koulutuspaikkaa.

Sipilän hallitus seisoi yli vuoden pyrkimättä mihinkään työllisyyttä parantavaan toimeen. Päinvastoin aktiivisen työvoimapolitiikan voimavaroja on karsittu rajusti. Aktiivinen työvoimapolitiikka ei ratkaise työttömyyttä, mutta se voi auttaa työstä nopeammin uuteen työhön, kouluttaa uusiin tehtäviin ja ylläpitää työkykyä ja katkaista syrjäytymisen kierteitä. Piittaamattomuus on johtanut nopeasti siihen, että työttömyys venyy ja muuttuu rakenteelliseksi.

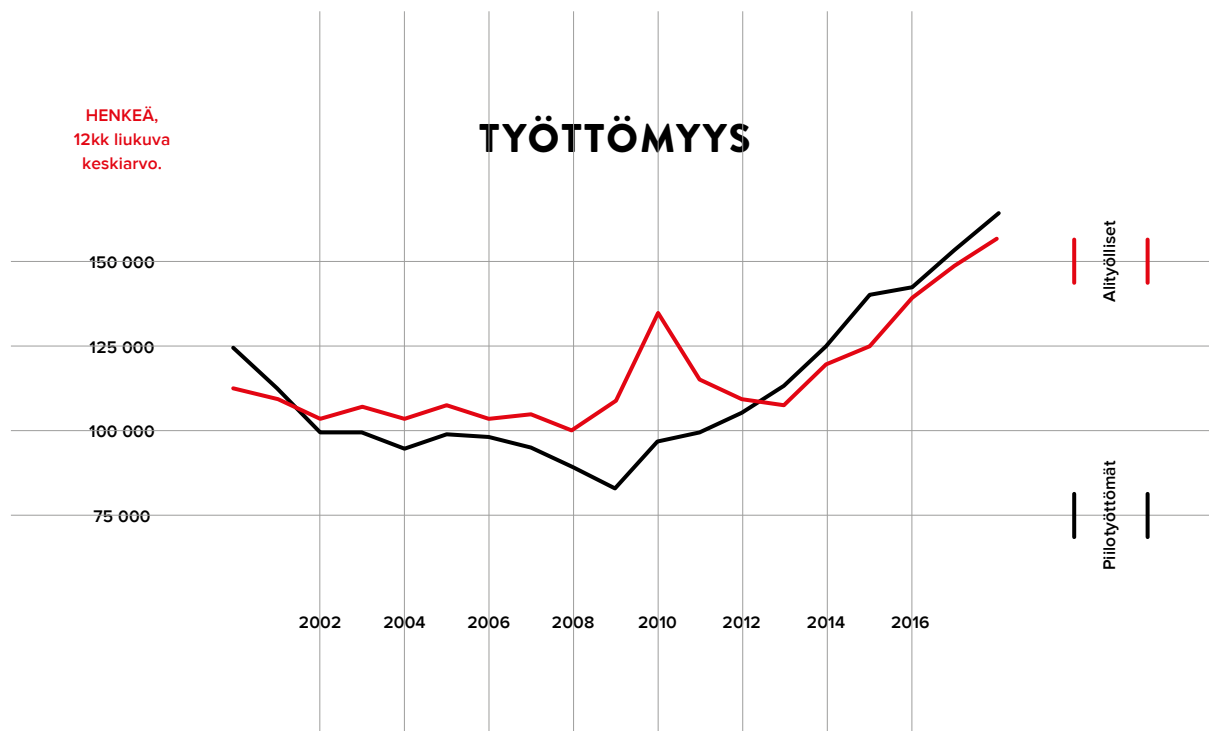
Aktiivisen työllistämisen sijasta työttömille ideoidaan yhä uusia pakkotoimia. Alun perin yksityisille työnvälittäjille kaavailtiin määräraikaiskuulusteluja, joissa työttömän pitäisi esittää viiden päivän työnteko tai aktivointitoimi karenssin menettämisen uhalla. Normeja puretaan hyväosaisilta, mutta normeja lisätään yhteiskunnan heikoimmille.

Työttömät eivät tarvitse keppeä, vaan työpaikkoja. Pakkotoimia ki-

ristämällä ja etuuksia heikentämällä eli tarjontaa lisäämällä ongelmaa ei ratkaista, kun avointen työpaikkojen määrä lasketaan kymmenissä tuhansissa ja työttömien määrä sadoissa tuhansissa. Pitkäaikaistyöttömyyden hinta on Suomelle 8,8 miljardia euroa vuodessa: määrätietoisesta työllistämisen laiminlyönti tulee todella kalliiksi.

KOULUTUKSEN LEIKKAUKSET SYÖVÄT TULEVAISUUTTA

Edellisessä eduskunnassa kaikki puolueet sitoutuivat siihen, että talouden tasapainottamiseksi tehty koulutuksen säästöt oli tehty kipurajalle ja sen ylikin. Sipilän hallitus ei kuitenkaan pitänyt koulutuslupautsa. Aikaisempien säästöjen lisäksi tehtiin vielä suuremmat, kumulatiivisesti lähes kolmen miljardien euron leikkaukset koulutukseen ja tutkimukseen. Paljon mainostettujen kärkihankkeiden rahoitus on vain kymmenesosa tästä.

Kuva 3. Työttömyys muuttuu rakenteelliseksi: työttömistä jo 37 % on ollut yli vuoden vailla työtä. Piilotyöttömyys on noussut jyrkästi finanssikriisin jälkeen. Sipilän hallituksen aikana alityöllisten määrä on lisääntynyt voimakkaasti. Lähde: TEM ja Juhana Brotherus (Hypoteekkiyhdistys)

Sipilän hallitus leikkaa oppimisesta ja tutkimuksesta suhteellisesti enemmän kuin muualta, vaikka koulutuksen osuus julkisista menoista on vain reilu 10 prosenttia. Leikkauksien jälkeen koulutuksen osuus jää alhaisemmalle tasolle kuin 1990-luvun laman aikana.

Suomalaisyritysten panokset tutkimus- ja kehitystyöhön ovat laskeneet peräti 30 % kymmenessä vuodessa. Sipilän hallituksen leikkaukset innovaatiohoiduksesta vievät Suomea yhä kauemmas kansainvälisestä kärjestä – varsinkin kun yksi julkisen vallan euro poikii aina kaksi yksityisen sektorin euroa. Paljon toivotetut digitaaliset hankkeet ja terveysteknologian kehitys ovat kärsineet. Robotiikan kehitystyö on lähes nollapisteessä.

Kansainvälisillä ekonomisteilla on vaikeuksia ymmärtää, miksi Suomi ehdoin tahdoin heikentää osaamistaan.

Kotimaisista asiantuntijoista mm.

hallituksen oma Talouspolitiikan arviointineuvosto ja Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos, ulkomaisista instituutioista mm. Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) ja läntisten teollisuusmaiden järjestö OECD ovat todenneet, että koulutuksen, tutkimuksen ja tuotekehityksen leikkaukset heikentävät Suomen kasvua ja tuottavuutta – elleivät ole jo heikentäneet.

Samaan aikaan haasteet vain vaikeutuvat. Joka kymmenes perusasteen päättävistä ei saavuta riittävää lukutaidon tasoa yhteiskunnassa pärjäämiseksi. Sekä nuorten että aikuisten koulutustaso on laskussa.

Osaamisen kilpailukyky laskee rajusti verrattuna Ruotsiin. Kun Suomessa ammatillisen koulutuksen aloituspaikat uhkaavat supistua jopa kolmanneksella, Ruotsi lisää ammatilliseen lisäkoulutukseen lähes 12 000 ja ammattikorkeakouluihin 6000 aloituspaikkaa ensi vuonna.

Suomessa tehdään kovia leikkauk-

sia yliopistoihin ja tutkimukseen, kun taas Ruotsin hallitus lisää tutkimukseen 400 miljoonaa kruunua ensi vuonna ja vuoteen 2020 mennessä 2,8 miljardia kruunua. Yliopistojen osuus on noin puolet.

Naapurimaat ovat tehneet vastakaiset valinnat. Ruotsi rakentaa tulevaisuuden strategiaansa maailman johtavana osaamistason maana, joka tuottaa ylivertaista laatua ja jatkuvasti uusia innovaatioita. Suomi pyrkii koulutustasoa laskemalla, tutkimusta ja tuotekehitystä karsimalla ja yliopistoja heikentämällä uuteen viiteryhmään, halpatyömaiden joukkoon.

Lähde: TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministerio, Työnvälitystilasto

LEIKKAUKSET AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

- Ammatillisessa peruskoulutuksessa oli kevään 2015 yhteishaussa 45 400 aloituspaikkaa.
- Ammatillisen koulutuksen rahoituksesta leikataan 190 miljoonaa euroa vuonna 2017. Leikkaus on pysyvä.
- Vuonna 2017 ammatillisen koulutuksen rahoitus on 310 miljoonaa euroa (15%) pienempi kuin vuonna 2013 (lähde valtion talousarviot)
- OKM:n laskelmien mukaan 190 miljoonan euron vähennys vastaa 18 000 ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijapaikkaa.
- Leikkaus tarjoittaa laskennallisesti yli 2400 henkilötyövuoden vähentämistä.

Kuva 4. Jos hallituksen leikkaukset toteutuisivat täysimääräisinä, ammatillisen koulutuksen aloituspaikat vähenisivät jopa reilun kolmanneksen: noin 45 000 aloituspaikasta karsittaisiin 18 000. Vähennys vastaa koko Pohjois-Suomen ammatillisen peruskoulutuksen aloituspaikkoja – tai koko sosiaali- ja terveysalan ammattikoulutusta. Lähde: AMKE

YHTEINEN SUOMI VAI YKSITYISTETTY SUOMI?

Meneillään on järjestelmänmuutos. Sipilän hallitus on luopumassa tasa-arvoisesta hyvinvointiyhteiskunnasta ja korvaa sen kilpailutaloudella ja yhtiövallalla. Päätöksenteko palvelee voitontavoittelua ja yhteiskunnallisetkin toimijat yhtiöitetään.

Metsähallituksen metsätalousliiketoiminnan yhtiöittäminen oli hallituksen ensimmäinen askel kohti Oy Suomi Ab:tä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenneuudistuksesta on tullut vaivihkaa yhtiövallan väline. Alkuperäisenä tavoitteena oli sovittaa entistä paremmin yhteen perusterveydenhoito ja erikoissairaanhoido, sekä niihin liittyvät asiakkaan monet elämäntilanteiden muutokset. Tarkoituksena oli kaventaa kasvavia terveyseroja. Pakkoyhtiöittäminen lisää eriarvoisuutta, hukuttaa asiakkaan eri palveluntuottajien väliin ja lisää kustannuksia, ei säästöjä. "Valinnanvapaus" tarkoittaa voittoa tuottavien yhtiöiden vapautta valita asiakkaansa.

Teiden, raiteiden ja vesiväylien yhtiöittäminen siirtäisi 20 miljardin euron kansallisvarallisuuden liiketalouden armoille. Käyttömaksut lisäävät rajusti alueellista eriarvoisuutta pitkien etäisyyksien maassa. Uskokoon ken tahtoo, että liiketaloudellinen yhtiö sijoittaa voittojaan harvaan liikennöityjen pikkuteiden ylläpitoon ja korjaukseen. Koko maan asuttuna pitäminen käy mahdolltomaksi.

Sipilän hallitus yksityistää julkisia palveluita myös siten, että lähipalveluista ei voi päättää enää asukkaiden omalla harkinnalla, vaan laki pakottaa suosimaan yksityisiä yrityksiä. SDP kannattaa reilun kilpailun lisäämistä ja palveluiden tehostamista – kunhan se perustuu kuntalaisten vapaaseen harkintaan, ei markkinapakoon.

Suomen hankintalaki kurjistaisi kunnan

omia palveluita pahemmin kuin missään muussa EU-maassa. EU-direktiivi sallii kunnan myydä ulos 20 prosenttia liikevaihdostaan ilman ylärajaa. Ideologiansa mukaan hallitus rajaisi osuuden viiteen prosenttiin tai 500 000 euroon. Tämä lopettaa monilla paikkakunnilla kunnan oman jätehuollon ja työterveyspalvelut. Päätäjille ei jää aitoa harkintavaltaa, onko järkevintä tuottaa palvelua kunnan omin voimin vai yksityisesti. Pienet kunnat joutuvat maksamaan monopoliyhtiön määräämää hintaa.

Auki on vielä sekin, aikooko hallitus yhtiöittää ammatillisen koulutuksen järjestämisensä.

Suomalainen kansanvalta on jopa vanhempi kuin valtiollinen itsenäisyys. Tässä historiallisessa hetkessä suomalaiset ovat suuren valinnan edessä: demokratia vai yhtiövalta?

SDP:N VAIHTOEHTO: YHTEINEN SUOMI

Aito kasvu, oikeudenmukaisuus, vastuullinen valtiontalous

Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetti etsii vastauksia kolmeen yhtäaikaiseen ongelmaan. Tuottavuuden lasku on johtanut vähäisiin investointeihin, vientikysynnän heikkouteen ja vaatimattomaan kasvuun. Työllisyysaste pysyy sitkeästi alle 70 prosentissa ja työttömistä yli kolmannes on pitkäaikaistyöttömiä, jotka uhkaavat syrjäytyä pysyvästi työmarkkinoilta. Valtiontalous on pysyvästi alijäämäinen ja Sipilän hallitus lisää Suomen velka- taakkaa puheistaan huolimatta.

Kaikki ongelmat täytyy ratkaista päinvastaisella tavalla kuin Sipilän hallitus: oikeudenmukaisesti.

Luottamus on yhteiskunnan tärkein pääoma. Budjetin on oltava sosiaalisesti oikeudenmukainen, sen täytyy vahvistaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Oikeudenmukaisuus on itseisarvo, mutta pienet tuloerot ja terveyserot

ovat myös kansantalouden menestystekijä, kuten OECD:n tutkimukset osoittavat. Nopea kasvu voi lisätä hetkellisesti myös tuloeroja. Mutta toisin päin yhtälö ei toimi: heikoimpien asemaa ehdoin tahdoin heikentämällä ei saada kasvua. Sipilän hallituksen eriarvoistava linja on myös taloudellisesti vahingollinen.

Yksinkertaistava oikeistoretoriikka väittää, että talouden tasapainottaminen edellyttää leikkauksia heikompisaisilta. Totuus on kuitenkin toinen. Säästöjä tarvitaan, mutta oikeudenmukaisuus on myös paras väline vastuulliseen valtiontalouteen. Siksi SDP:n vaihtoehtobudjetti huolehtii heikoista, panostaa työllisyyteen ja kasvuun – ja samalla ottaa vähemmän velkaa kuin hallitus.

SUOMI TYÖLINJALLE – EI HALPATYÖLINJALLE

Olemme esittäneet, että työllisyyteen

pitää tarttua heti - tässä ja nyt. Siksi olemme esittäneet moneen kertaan konkreettisia toimia työllisyyden tukemiseksi, kansalaisten osallisuuden ja omatoimisuuden auttamiseksi. Kesällä 2016 esitimme pitkäaikaistyöttömyyden taittamisohjelman.

SDP:n työllisyysohjelmassa on kolme merkittävää rakenneuudistusta. Emu-puskurien käyttö lisää työntekijän ostovoimaa ja vähentää työnantajan työvoimakustannuksia. Rinteen malli on mahdollisimman mutkaton tapa löytää uusi ura vähintään puoli vuotta työttömänä olleelle. Pitkäaikaistyöttömien työllistämisen pitää siirtää kokonaan kuntien vastuulle.

Olemme vaatineet huolehtimaan startti- ja työllisyysmäärärahoista, erityisesti nuorisotakuusta. Olemme kannustaneet pankkeja jatkamaan lyhennysvapaitaan erityisesti lapsiperheiden ostovoiman turvaamiseksi.

Suomen menestys on perustunut ja perustuu koulutettuihin ihmisiin, korkeaan osaamiseen ja laatuun.

Suomi ei pärjää globaalissa kilpailussa halpatuotteiden halpatyömarkkinoilla.

SDP:n panostukset työllisyyteen, rakenteelliset uudistukset ja täsmätoimet tuovat Suomelle kymmeniä tuhansia uusia työpaikkoja. Työtä tekemällä koko Suomi voi hyvin.

KASVU EI KÄYNNISTY ITSESTÄÄN, SE ON KÄYNNISTETTÄVÄ

Kun investoinnit ovat edelleen lamas – muutamaa ilahduttavaa poikkeusta lukuun ottamatta – tarvitaan oikein kohdennettuja julkisia investointeja. Siihen kannustaa myös EU, joka on päättänyt kaksinkertaistaa strategisten investointien rahastonsa (ESIR).

Suomen vähäinenkin kasvu on nollannut kotitalouksien kulutukseen. SDP lisää tavallisten suomalaisten ostovoimaa, jotta palveluiden pyörät pyöriivät.

Jotta Suomi menestyy tulevaisuudessa, nyt pitää panostaa tuottavuuden kasvuun. Koulutusta pitää vahvistaa, eikä supistaa. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen pitää lisätä varoja, ei leikata. Entistä korkeampaa lisäarvoa on tavoiteltava tuotteiden ja palveluiden vahvemmalla kaupallistamisella.

Vuoden 2016 Yrittäjäpakettia seuraava vuoden 2017 vaihtoehtobudjetissa Tulevaisuuden elinkeinopaketti, joka esittelee lähivuosien tärkeimmät, ja hallituksen laiminlyömät, strategiset valinnat.

Pienten ja keskusuurten yritysten merkitys työllistäjinä on korvaamaton. Kasvuhalukkaita yrityksiä voi tukea monin tavoin. Olemme esittäneet jo aiemmin täsmätoimia yrittäjyyden, palveluelinkeinojen ja viennin edistämiseksi. Niiden lisäksi ehdotamme arvonlisävelvollisuuden alarajan nostoa. Uudistus auttaa nimenomaan pienituloisia yrittäjiä. Se korvaa Sipilän hallituksen ”yrittäjävähennyksen”. 120 miljoonan verolahja hyödyttäisi eniten apteekkareita, yksityislääkäreitä ja asianajajia, jotka eivät edes kanna aitoa yrittäjäriskiä, vaan harjoittavat ammattia yritysmuodossa.

Hallituksen tavoitteleva työllisyysasteen ja kansantuotteen nousu uhkaa jäädä haaveeksi jo siitä syystä, että kasvukeskusten asuntorakentaminen ja liikennetarkaisut on lyöty

laimin. Vaihtoehtona on määrätietoinen asumisen ja liikenteen toimenpideohjelma, jota SDP esittää.

HYVÄ KOULUTUS ON SUOMEN ELINEHTO

Vakavimmin pitkän aikavälin kasvua uhkaavat koulutuksen leikkaukset, jotka ulottuvat varhaiskasvatuksesta tutkimusyliopistoihin.

Vastustamme päiväkotien ryhmäkokojen kasvattamista ja panostamme peruskouluun. Jos kaikkein heikko-osaisimmat perheet suljetaan varhaiskasvatuksesta, kymmenet tuhannet lapset syrjäytyvät hyvästä koulutuksesta. Suomen vahvuus on aito meritokratia, jonka uhkana on paluu säätyläisyyteen: omaisuuden lisäksi periytyy myös koulutus.

Ammatillisen koulutuksen aloituspaikkoja ei saa vähentää, eikä ammattikorkeakouluja enää kurjistaa.

Opiskelijoiden ennestäänkin niukasta toimeentulosta ei ole varaa leikata.

Vain vahva perustutkimus tuottaa innovaatioita. Valtion ei pidä päättää, mikä ala on hyödytön ja mikä ei. Teknologian nopea ja arvaamaton kehitys asettaa suunnitelmatalouden naurunalaiseksi. Innovaatiojärjestelmiä täytyy tukea kokonaisuuksina, ja niiden on kyettävä aikaisempaa ketterämpiin painopisteiden vaihdoksiin.

SDP PANOSTAA KUNTALAISTEN PALVELUIHIN

SDP:n vaihtoehtobudjetti korjaa hallituksen politiikan räikeimmät epäkohdat: satojen miljoonien leikkaukset koulutuksesta, työllistämisestä ja heikoimpien auttamisesta. Suuri osa peruspalveluiden heikentämisestä sysätään kuntien vastuulle. Kuntapäätäjät elävät muutenkin epävarmuudessa, kun hallitus kaavailee maakunnista hallinnollista lisäporras- ta, jolle siirtyisi suuri osa kuntaveron tuotosta. SDP peruu peruspalveluiden ja koulutuksen jättileikkauksia lisäämällä tuntuvasti kuntien valtionosuuksia verrattuna hallituksen esitykseen, jotta kiky-vaikutukset kompensoidaan reilulla tavalla ja kevään valtionosuusleikkaus voidaan peruuttaa. Lisäksi panostuksemme eri hallinnonaloille tuovat kunnille enemmän liikkumavaraa palveluiden turvaamiseksi kuin hallituksen kiristystoimilla saadaan laskennallisesti aikaan. TyEL-alennukset ja veroratkaisumme parantavat kuntien

rahoitusasemaa noin 120 miljoonalla eurolla.

Hyvät lähipalvelut ovat tasa-arvoisen yhteiskunnan ehto.

PIENI- JA KESKITULOISILLE ENEMMÄN KÄTEEN

Hallituksen verolinjasta ovat hyötynneet ennen kaikkea suurituloiset. Verotusta pitää muuttaa pieni- ja keskituloisia suosivaan suuntaan, jotta pienipalkkaisenkin työn vastaanottaminen kannattaa ja jotta keskipalkkaisen työntekijän ostovoima voi edelleen kannatella kansantaloutta, etenkin palveluiden elinvoimaa.

Sosiaalidemokraattien verolinja painottaa suurta enemmistöä, ei pientä eliittiä. Myös vuonna 2017 SDP:n malli takaa pieni- ja keskituloiselle palkansaajalle enemmän käteen. Tälläkin kerralla hyödyn saa 95 prosenttia palkansaajista.

Sipilän hallitus synnytti viime vuonna merkittävän veroeron, kun eläkeläisten verotus jäi – vastoin vaalilupauksia – korkeammaksi kuin palkansaajien. Hallitus ei ole aiheuttamaansa epäilellä tilannetta korjannut. SDP:n mallissa eläkeläisten verotus kevenee yhtä paljon kuin palkansaajien.

On viisasta keventää työn verotusta, jotta varsinkin palveluiden kysyntä lisääntyisi vaikeassa taloustilanteessa. On oikeudenmukaista, että eläkeläisten ostovoimasta huolehditaan.

VERONKIERTO AISOIHIN

Suomen verotuksen rakenne on jäänyt jälkeen eurooppalaisesta mallista. Omistamista verotetaan huomattavasti keveämmin kuin EU-maissa keskimäärin, kun taas työn ja kulutuksen verotus on kireämpää.

Suomen julkisen talouden tasa-painottamisessa on syytä laajentaa veropohjaa mm. aliverotettuun finanssisektoriin. Ruotsin hallitus ottaa ensi vuonna käyttöön rahoitusveron, joka on jo käytössä Tanskassa, ja jonka valmistelua SDP vaati jo viime vuonna. Pohjoismainen yhteistyö ei Sipilän hallitusta kiinnosta, jos omilta etupiireiltä vaadittaisiin osallistumaan yhteisiin talkoisiin.

SDP:n aloitteesta ja johdolla on torjuttu harmaata taloutta tehokkaasti. Harmaan talouden ohjelma on tuonut merkittävää verohyötyä ja parantanut rehellisten yrittäjien kilpailuasemaa. Sosiaalidemokraattien painostuksesta hallitus joutui perumaan leikkauksia harmaan talouden ohjelmaan. SDP

esittää lisää voimavaroja ja uusia keinoja harmaan talouden ohjelmaan.

Edellinen hallitus oli edelläkävijä ja esimerkki kansainvälisen veronkierron vastaisessa toiminnassa. Sipilän hallitus on ollut perässäkulkija, kun Euroopan Unioni on ryhtynyt tarmokkaisiin toimiin mm. uudella veronkierrodirektiivillä ja haastamalla monikansallisia yrityksiä oikeuteen.

SDP on ajanut ja ajaa määrätietoisesti aggressiivisen verosuunnittelun torjumista niin Suomessa kuin Euroopassa. Kannatamme reilua ja tasaväkeistä kilpailua ja huolehdimme julkisten palveluiden rahoituksesta.

Viisas ja vastuullinen verolinja ei suinkaan tarkoita korkeaa veroastetta. Ainoa tarkoitus on varmistaa laajalla ja matalalla verokannalla riittävä verokertymä, tukea kasvua ja työpaikkojen syntyä sekä edistää pääomien tehokasta käyttöä.

Vaikka SDP:n vaihtoehtobudjetissa suunnataan verotuksen keinoin voimavaroja parempaan käyttöön, vastapainona on lukuisia verotusta keventäviä toimia: mm. TyEL-maksujen alentaminen, eläkeläisten ja työttömien verojen alentaminen, pienyrittäjien verohelpotukset ja kiinteistöveron korotuksen peruutus.

Vaihtoehtobudjetin linjauksilla Suomi ottaisi pienen askeleen kohti eurooppalaista verotuksen rakennetta.

YHTEENVETO.

Sosialidemokraatit ovat asettaneet vaihtoehtobudjetille kolme tavoitetta. Hallituksen esitykseen nähden se:

- edistää paremmin aitoa kasvua ja kestävä työllisyyttä;
- on sosiaalisesti oikeudenmukaisempi;
- on valtiontaloudellisesti vastuullisempi

SDP:N VASTUULLISEN VAIHTOEHDON OHJELMIA 2015 JA 2016

https://issuu.com/sosialidemokraatit_sdp/docs/yrittajapaketti_1_8

<http://www.slideshare.net/demarit/sdp-ja-omistajapolitiikka>

<http://www.slideshare.net/demarit/sdp-verotuksen-korjausliike>

<http://www.slideshare.net/demarit/sdp-pitkaikaistyttmyyden-taittamisohjelma>

<http://www.slideshare.net/demarit/sdpkymmenentyollisyystoimea>

FIKSU KUNTA

Päätökset asukkaiden omissa käsissä

Arjen tärkeiden asioiden päätökset kuuluvat yhä kuntalaisille itselleen sote-muutoksen jälkeenkin. Ratkaisut omista lähipalveluista, päiväkodeista ja kouluista, kulttuurista ja viihtyvyydestä täytyy pitää asukkaiden omissa käsissä. SDP puolustaa ja vahvistaa asukkaiden itsenäistä päätösvaltaa.

INHIMILLISEMPI SOTE

Julkisia palveluita ei pidä pakolla yksityistää eikä yhtiöittää, vaan päätösvalta kuuluu asukkaille. SDP:n yksinkertaisempi sote-malli perustuu nykyiseen kuntien yhteistoimintaan. Useista kunnista muodostuva aluekunta päättää itsenäisesti, tuottaako palvelut itse vai hankkiiko ne yksityiseltä firmalta tai kolmannelta sektorilta. Eri palvelut liittyvät toisiinsa saumattomasti, kukaan ei putoa väliin. Verovarvoja ei viedä veroparatiisiin, vaan ne rahoittavat oman kun-

nan työpaikkoja ja yrityksiä. Säästöt saadaan aikaan tehokkuudella ja päällekkäisyyksien purkamisesta, ei lasten ja vanhusten, sairaiden ja vammaisten palveluita huonontamalla.

HOMEKOULUT KUNTOON MILJARDIN OHJELMALLA

Homeen aiheuttamista terveysongelmista kärsitään kodeissa ja työpaikoilla. Lapset ja opettajat altistuvat päiväkodeissa ja kouluissa, hoitajat terveyskeskuksissa ja sairaaloissa – ja kuka tahansa omassa kodissaan.

Meidän on suojeltava lapsiamme kosteusongelmien aiheuttamista terveyshaitoista. Emme voi vaatia kasvattajia työskentelemään alarvoisissa tiloissa. Piittaamattomuus ei saa jatkua.

Jo edellisessä vaihtoehtobudjetissaan SDP esitti, että homeiset koulut ja päiväkodit sekä kirjastot on pikaisesti saneerattava. Esitimme kunnille

10 prosentin siemenrahaa yhteensä 100 miljoonan euron edestä, jotta miljardin euron arvoinen kiireellinen korjaustyö saataisiin heti käyntiin.

Miljardin euron panostus suomalaisen työhön ja terveyteen on sekä merkittävä työllisyystoimi taantumaa-aikana että inhimillinen investointi tuleviin sukupolviin. Ihmisten sairastuttaminen on väärin, ja terveyshaitoista säästäminen parasta säästämistä.

LASTEN KASVATUKSESTA EI SAA LEIKATA

Hallitus leikkaa rajusti varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta. Kuntien lakisääteisten tehtävien leikkaaminen miljardilla eurolla aiheuttaa väajäämättä lisäleikkauksia koulutukseen, vanhusten ja vammaisten palveluihin.

Päiväkotien ryhmäkoot kasvavat.

Yhden työntekijän on huolehdittava kahdeksasta lapsesta seitsemän sijaan. Lapsen oikeus saada yksilöllistä varhaiskasvatusta heikkenee merkittävästi. Kun samalla työttömän lapselta on eväty oikeus kokoaikaiseen päivähoitoon, lapsikäyhyys lisääntyy Suomessa.

Joka kolmatta ammatillisen koulutuksen aloituspaikkaa uhkaa lakauttaminen. Tämä lyhytnäköinen leikkaus heikentää rajusti alueellista tasa-arvoa, kun monilta paikkakunnilta nuorten on lähdettävä muualle peruskoulun jälkeiseen oppiin. Yhtä lailla heikennetään paikallisten yritysten mahdollisuutta saada läheltä ammattitaitoista työvoimaa.

Sosiaalidemokraatit ovat aina pitäneet hyvää huolta varhaiskasvatuksesta ja peruskoulusta, sillä ne takaavat kaikille suomalaisille yhtäläiset mahdollisuudet elämässä riippumatta asuinpaikasta tai perheen varallisuudesta. SDP:n tavoitteena on kokonaan maksuton varhaiskasvatus. Koulutus on yhteiskunnallisen tasa-arvon tärkein tekijä.

Kasvukeskusten ulkopuolisten kuntien elinvoima voidaan taata vain, jos toiseen asteen koulutus ei ole kaukana. Nuoret jäävät kotikuntaan, jos koulutusta vastaavaa työtä on tarjolla. Koulutus on siis myös alueellisen tasa-arvon ytimessä.

IKÄIHMISTEN PALVELUITA PITÄÄ PARANTAA, EI HEIKENTÄÄ

Sipilän hallitus heikentää myös vanhuspalveluita. Hoitajien määrää leikataan vaarallisen alhaiseksi ja hoitajien osaamisvaatimuksia heikennetään. Lisäksi ikäihmiseltä viedään oikeus vastuutyöntekijään, joka tuntee ihmisen, hoidon ja lääkityksen ja tarpeet.

SDP:n linja on, että ikäihmiset ovat ansainneet turvallisen ja kunniallisen arjen. Emme voi hyväksyä Sipilän hallituksen sote-konsulttien kyynisiä laskelmia, jotka tavoittelevat miljardin euron lisäleikkauksia vanhustenhoidosta.

KUNNAN HANKINNAT KUNTALAISTEN PÄÄTETTÄVIKSI

Julkinen sektori hankkii tavaroita ja palveluita vuosittain 34 miljardin euron arvosta – siis yli 6000 eurolla joka ikistä Suomen kansalaista kohti. Kun kaikessa pyritään hankkimaan halvinta, palvelut heikenevät ja työpaikat häviävät.

Sipilän hallitus pyrkii kurjistamaan kuntien oman palvelutarjonnan.

EU-direktiivin mukaan kuntien yhtiöt voivat myydä ulos palveluitaan 20 prosentilla liikevaihdostaan ilman ylärajaa. Sipilän hallitus vaatii tiukempaa rajaa kuin missään muussa EU-maassa: viisi prosenttia tai korkeintaan 500 000 euroa.

Kunnallisten jäteyhtiöiden ja kunnallisen terveydenhuollon toiminta käy monilla paikkakunnilla mahdottomaksi. Kuntien pitää luopua palveluista ja ostaa ne pakolla yksityisiltä. Pienet kunnat joutuvat maksamaan monikansallisten yritysten määräämät hinnat. Samaan aikaan menetetään hyviä paikallisia työpaikkoja.

SDP vaatii järjen käyttöä kuntalaisten parhaaksi. Ulkoistaminen voi aina olla vaihtoehto – mutta jotta se olisi aidosti vaihtoehto, pitää olla mahdollisuus tehdä palveluita kunnan omin voimin, kaikkien kuntalaisten parhaaksi. Markkinapakko voi siirtää jälleen kerran verorahat veroparatiisiin.

ELINVOIMAA KAIKKIALLE SUOMEEN, KAIKILLE SUOMALAISILLE

Sipilän hallituksessa aluepolitiikka on väistynyt ja tilalle on tullut sokea markkinausko. Junavuorojen lakkauttamiset, postipalvelujen suunnitelmallinen heikentäminen ja liikkumisen yleinen yksityistäminen heikentävät Suomen eri alueiden mahdollisuuksia kehittyä niiden omien vahvuuksien pohjalta.

Savonlinnan opettajankoulutuksen lopettaminen kertoo, miten piittaamaton Sipilän hallitus on aluekehityksestä. Laskennalliset säästöt ovat sadoissa tuhansissa, mutta aluetaloudelliset menetykset lasketaan miljoonissa. Edellinen hallitus ymmärsi yhteiskunnan kokonaisetua ja huolehti korkeakoulutuksen edellytyksistä kaikkialla Suomessa.

Hallituksen aluepolitiikka tähtää yksityistämiseen, keskittämiseen ja alueiden elinvoiman heikentämiseen. Maaseudun ja pienten kaupunkien asukkaat on laitettu hallituksen epäonnistuneen politiikan maksu-miehiksi.

HARRASTUSLUPAUS

Taiteellisten ja urheilullisten harrastusten kustannukset ovat monessa lapsiperheessä suuri taakka. Netin kehittäviä ulottuvuuksia ei pidä väheksyä, mutta harrastustoiminta kodin ulkopuolella tarjoaa kuitenkin paremman mahdollisuuden yhdes-

säoloon, vuorovaikutukseen ja liikunnallisuuteen.

Jotta harrastamisen maksut ja välineet eivät lisäisi perheiden eriarvoistumista, SDP esittää kunnille ja järjestöille harrastuslupauksen – taakamme kaikille suomalaisille lapsille mahdollisuuden harrastaa.

Varataan järjestöjen, urheiluseurojen, koulujen ja kuntien haettavaksi määräraha, jolla tarjotaan vapaapaikkoja harrastuksiin sekä välineitä ja soittimia perheille, joilla muuten ei olisi niihin varaa. Päätökset harrastuslupauksen paikallisesta toteutuksesta tehdään jokaisessa valtuustossa. Opetus- ja kulttuuriministeriölle varataan 10 miljoonan euron määräraha.

**”IKÄIHMISET
OVAT ANSAINNEET
TURVALLISEN JA
KUNNIALLISEN
ARJEN.”**

SUOMI TYÖLINJALLE

Autetaan ihminen työstä työhön, ei kortistoon

SDP vie Suomen työlinjalle. Työstä syntyy kasvua, kasvu tuottaa työtä. Vaihtoehtobudjetin suurimmat panostukset kohdennetaan työllisyyden ja kasvun hyväksi – yli 600 miljoonaa euroa.

Aktiivinen työllistäminen on investointi myös inhimilliseen pääomaan. Työttömyys ei saa rapauttaa ihmisen ammatillisia kykyjä ja uuden oppimista. Vastuullisen työllistämisen tavoite on, että ihminen siirtyy työstä työhön. Se on myös vastuullista talouspolitiikkaa: osaamisen resursseja ei pidä hukata kortistoon.

TYÖELÄKEMAKSUIEN ALENNUS: SILTA YLI SYNKÄN VIRRAN

Esitimme työnantajien ja palkansaajien työeläkemaksujen väliaikaista alentamista jo vuoden 2016 vaihtoehtobudjetissamme. Niin sanottujen emu-puskureiden käyttö oli välitön ja kohdennettu vaihtoehtomme, jolla

olisi välttytty yli vuoden kestäneeltä neuvotteluväännöltä ja voitu keskittyä olennaiseen: työllisyyden ja uuden kasvun luomiseen. Pakkolakiviritykset, jotka herättivät kansalaisissa ahdistusta ja epävarmuutta, olisi samoin voitu suoraan hylätä.

Kun taantuma kuitenkin pitkittyi, kasvun näkymät ovat vähäiset ja työllisyysasteen nosto uhkaa jäädä haaveeksi, poikkeukselliset keinot ovat yhä tarpeen. Yhteensä 0,8 prosentin TyEL-maksualennukset on syytä toteuttaa väliaikaisesti 2017-2018. Tämän jälkeen puskurit kartutetaan takaisin normaalille tasolle siten, että vuosina 2020-2023 maksu mitoitetaan korkeammalle tasolle. Aikataulusta ja toimista sovitaan kolmikantaisesti.

Maksujen alennus kasvattaa nettopalkkoja ja lisää palkansaajien ostovoimaa. Samalla se alentaa työvoimakustannuksia. Näin se rakentaa

siltaa yli heikoimman taloustilanteen. Alennus vähentää työeläkerahastojen tuloa väliaikaisesti. Kun rahastot ovat ennätys-suuret (yli 180 miljardia euroa), niiden kasvatusvauhdista voidaan hyvin hiukan tinkiä. Kun työllisyys vauhdittuu, myös eläkerahastointi lisääntyy nopeammin kuin staattiset laskelmat osoittavat.

Koska työeläkemaksu on vähennyskelpoinen verotuksessa, maksualennus lisää valtion ja kuntien verotuloja yhteensä noin 175 miljoonalla eurolla.

RINTEEN MALLI AUTTAA NOPEASTI TYÖHÖN

Työttömyysturvan tarkoituksena on kirkastettava nopea työllistyminen. Tarvitaan rakenteellinen uudistus, joka siirtää painopisteen passiivisesta työttömyysetuuksien maksamisesta aktiiviseen työn löytämiseen – kannustamalla, ei rankaisemalla.

SDP:n puheenjohtajan Antti Rinteen esittämässä mallissa jokaisella työttömällä on kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen oikeus käyttää työttömyysturvaansa työllistymisestelinä.

Työllistymisaseteli on peruspäivärahan suuruinen eli n. 700 euroa kuukaudessa ja se kestäisi enintään 300 päivää. Työtä hakiessaan työtön voisi kertoa, että työnantaja saa setelin, jos työnantaja ei ole irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä eikä hänellä ole voimassa olevaa työsopimuslain mukaista takaisinottovelvollisuutta.

Työllistymisaseteli rahoitettaisiin suoraan työttömyysturvajärjestelmän kautta, mikä poistaisi viiveitä palkkatuen maksussa.

Ikääntyneiden, osatyökykyisten ja pitkään työttömänä olleiden työllistämässä otetaan käyttöön bonuspöytä. Lisätuki voidaan sitoa palkkaan prosentteina – kuten nykyisessä palkkatuessa – tai maksaa kiinteä tukiraha. Olennaista on, että kriteerit täyttävä saa tuen automaattisesti.

Eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan 15 000 henkilön työllistyminen työllistymisasetelin avulla tasapainottaisi julkista taloutta 140 – 250 miljoonalla eurolla. Mitä suurempi osa työllistyvistä on pitkäaikaistyöttömiä ja työmarkkinatuella, sitä suuremmat ovat hyödyt julkiselle taloudelle.

TYÖLLISTÄMINEN KUNTIEN VASTUUKSI JA OIKEUDEKSI

Kolmas merkittävä SDP:n esittämä rakennemuutos on, että vastuu pitkäaikaistyöttömien työllistämispalveluista ja siihen liittyvät resurssit siirretään kaikilta osin kunnille Tanskassa jo pitkään sovelletun mallin mukaisesti.

Kuntien vastuuta pitkäaikaistyöttömien etuuksien rahoittamisena on viime vuosina lisätty. Niiden osuus työmarkkinatuen kustannuksista on kasvanut räjähdysmäisesti ja lähesi jo puolta miljardia euroa. Samalla toimivalta ja voimavarat ongelmien ratkaisemiseen puuttuvat. Selkeä rakenneuudistus on välttämätön.

Työllisyyden kuntakokeilusta saatiin hyviä tuloksia edellisen hallituksen kaudella. Työllisyys kehittyi kokeilukunnissa paremmin kuin muualla ja monet kunnat halusivat mallista pysyvän. Isoimmat kaupungit olisivat valmiit ottamaan vastuun jopa koko työllisyyden hoidosta.

Kuntavastuun kautta saadaan uudenlaista otetta välityömarkkinoihin,

työn välittämiseen, yritysysteistyöhön ja aktiiviseen sosiaaliturvaan. Kunta tai kuntien yhteenliittymä voi itse päättää, mitä asiakasryhmiä se itse painottaa: nuoret, pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset, maahanmuuttajat, yrittäjät, jne.

Kuntakokeiluun varataan 20 miljoonaa euroa.

NUORISOTAKUU PELASTETAAN

Edellisen hallituksen toteuttama nuorisotakuu oli menestys. Finanssikriisin aiheuttama taantuma on alentanut Suomen kansantuotetta enemmän kuin 1990-luvun lama, joka johti pahimmillaan puolen miljoonan ihmisen avoimeen työttömyyteen. Nuorisotakuun ansiosta nuorten työttömyysjaksot olivat silti Euroopan lyhyimmät.

Ei ihme, että Euroopan komissio on halunnut kopioida suomalaisen nuorisotakuun koko EU-alueelle. Mutta Sipilän hallitus leikkasi nuorisotakuun määrärahat olemattomiin – samaan aikaan, kun yhä useampi nuori on taas putoamassa koulutuksen ja työn ulkopuolelle.

Tavoitteena on, että alle 25-vuotias työtön tai alle 30-vuotias vasta valmistunut työtön pääsee kolmessa kuukaudessa työhön, opiskelemaan tai työllistymistä edistävään toimintaan.

Nuorten osallisuus edellyttää monen alan yhteispeliä. SDP osoittaa nuorisotakuuseen 28 miljoonaa euroa, nuorten aikuisten osaamishjelmaan 12 miljoonaa euroa sekä etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan 3 miljoonaa euroa.

TYÖTTÖMÄN AKTIIVISUUDESTA PALKITTAVA

Uusien työllistämisen välineiden ohella on vahvistettava myös koeteltuja keinoja.

Palkkatuki, työvoimapolitiittinen koulutus, työkokeilut, starttiraha ja vuorotteluvapaan sijaisuudet edistävät tutkitusti työllistymistä. Niistä leikkaaminen osoittaa ideologista lyhytnäköisyyttä. Maahanmuuttajien kotoutus on nivottava tuloksekkaammin työvoimakoulutukseen.

Ihmisten omasta aktiivisuudesta on palkittava, ei rangaistava. Omaehtoista kouluttautumista työttömyysturvalla pitää helpottaa ja vapaaehtoistyön tekemiseltä poistaa esteet.

Palkkatukeen ja työvoimakoulutukseen varataan 115 miljoonaa euroa.

JÄRJESTÖT OVAT TÄRKEITÄ TYÖLLISTÄJIÄ

Sipilän hallitus ylenkatsoo järjestöjä, jotka työllistävät ansiokkaasti ennen kaikkea vaikeasti työllistyviä. Välityömarkkinoita tarvitaan aikaisempaakin enemmän vakavan rakennetyöttömyyden nujertamiseen. SDP:n vaihtoehtobudjetti osoittaa järjestöjen työllistämishankkeisiin palkkatukea 15 miljoonaa euroa.

Korkeasta työttömyydestä huolimatta työvoimatoimistojen voimavarat on leikattu. Työttömien pääsy henkilökohtaiseen tapaamiseen on viivästynyt puoleen vuoteen, jopa vuoteen. Ruotsissa samaa määrää työttömiä palvelee kuusinkertainen määrä virkailijoita. Samaan aikaan Sipilän hallitus on ostamassa yksityisiltä 17 miljoonalla eurolla työttömien haastatteluita, jotka kuitenkin edellyttävät viranomaisvaltuuksia. Hallitus on ilmoittanut peruuttavansa lisäbyrokratiaa aiheuttavan hankkeen.

Siltä varalta, että hallitus peruuttaa myös peruutuksen, esitämme 17 miljoonaa vähennettäväksi ostopalveluista ja 17 miljoonaa euroa lisättäväksi TE-toimistojen henkilökohtaisen työnetsintäpalvelun parantamiseen.

**” IHMISTEN
OMASTA
AKTIIVISUUDESTA
ON PALKITTAVA,
EI RANGAISTAVA.”**

UUSI KASVU KÄYNTIIN

Investoinnit liikkeelle, rohkeasti maailmalle

Viisaasti kohdennetuilla julkisilla investoinneilla autetaan myös yksityisiä investointeja liikkeelle. Tässä ja nyt luodaan talouden toimeliaisuutta ja uusia työpaikkoja, seurauksena syntyy uutta liiketoimintaa ja varmistetaan työvoiman saatavuus.

Pitkän aikavälin kasvun edellytyksiä on vahvistettava määrätietoisella tuottavuuden ja arvonlisän kasvattamisen strategialla. Kiertotalouden, jakamistalouden, sähköisen liikenteen, arktisten yhteyksien, palveluiden ja matkailun mahdollisuudet täytyy hyödyntää.

Fiksu valtio panostaa osaamiseen, tutkimukseen innovaatioihin, kaupallistamiseen ja markkinointiin – digitaalisen maailmantalouden kilpailussa ei pärjää vanhoilla eväillä.

Suomalaiset työllistyvät pieniin yrityksiin. Itsensä työllistäjiä pitää tukea, samoin pienestä isompaa tavoittele-

via kasvuhakuisia yrityksiä.

KUNNOSTETAAN HOMEKOULUT JA -PÄIVÄKODIT

Kunnat investoivat liian vähän, vaikka hyviä kohteita ja kiireellistä korjattavaa olisi paljon. Ennen kaikkea homekoulut ja -päiväkodit on heti kunnostettava turvallisiksi työympäristöiksi. Meillä ei ole oikeutta sairastuttaa lapsia eikä työntekijöitä.

SDP:n mallissa valtio tarjoaa kunnille porkkanaksi 10 prosenttia korjausinvestoinnin kuluista. Kunnille korvamerkitty 100 miljoonaa euroa olisi siemenraha kunnan omalle panostukselle, ja auttaisi käynnistämään miljardin euron korjausrakentamisen.

Hankkeissa kannattaa käyttää osaamista, jota on kertynyt Kosteus- ja hometalkoo -ohjelmaan. Sipilän hallitus päätti olla jatkamatta edellisen hallituksen ohjelmaa, jonka tar-

peellisuutta ei voi kyseenalaistaa. Silti edes hallitusohjelmassa ei kanneta huolta kansalaisten päivittäisen arjen terveellisyydestä. Esitämme kosteus- ja hometalkoisiin 2 miljoonan euron määrärahaa.

Vaikka korjausvelka on suuri, vanhan korjaaminen vanhaan konseptiin ei tarvitse olla itsestään selvä ratkaisu. Siemenrahaa voi käyttää myös kuntien palvelurakentamisen uusiin toimintamalleihin. Rakennusten käytötarkoituksia on voitava muuttaa joustavasti. Päiväkodit ja palvelutalot voidaan sijoittaa toistensa yhteyteen sekä lasten että vanhusten iloksi. Myös kirjastojen peruskorjausta sekä sijoittumista näihin palvelukokonaisuuksiin voidaan tukea.

Myös julkisissa hankkeissa voidaan suosia innovaatioita, joko palvelukonseptissa, teknologiassa, rahoituksessa tai ylläpitovastuissa. Sitran esittämiä malleja on syytä koe-

Katso ompelija Marika Mansikkamäen terveiset arvonlisäverorajan nostamisesta.

<https://youtu.be/hYVJReMV58s>

tella nyt käytännössä.

Päätarkoituksen lisäksi hankkeet voivat tuottaa ratkaisevan tärkeää tilauskantaa kotimaisille huippuosaamisen yrityksille. Fiksun valtion tuottaman referenssin turvin innovatiiviset yritykset pääsevät tarjoamaan kokonaisia palvelukonsepteja kansainvälisille markkinoille. Julkisen vallan määrätietoinen työ on osa Tulevaisuuden elinkeinopaketiamme.

VUOKRA-ASUNTOJA - NYT

Investoinnit asuntorakentamiseen ja liikenneväyliin ovat välttämättömiä, jotta talouskasvulle on edellytyksiä ja syntyy työpaikkoja – sekä näihin työpaikkoihin tulijoille järkevän hintaisia koteja.

Kasvukeskuksissa on suuri pula kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista, mikä haittaa työvoiman liikkuvuutta. Asuntomarkkinoille tulee lisää painetta myös maahanmuuttajien asuminen.

Asumisen hintaa ei saada kestä-

västi alas muutoin kuin lisäämällä merkittävästi asuntotuotantoa. Kun asumisen ja liikenteen pullonkaulat puretaan pääkaupunkiseudulla, se edistää koko maan kasvua.

Sipilän hallitus sen sijaan pahentaa ongelmia kohdistamalla kiinteistöveron lisäkorotuksen (50 miljoonaa euroa) pääkaupunkiseudulle. SDP ei hyväksy uutta korotusta ennen kuin käynnissä oleva kiinteistöveron rakenteen uudistus on valmis. Vaihtoehtobudjetissa esitetään monia parempia tulokohteita, jotka eivät tukahduta kasvua.

TULEVAISUUDEN ELINKEINOPAKETTI (LIITE)

Bulkki-Suomesta pitää siirtyä Brändi-Suomeen. SDP:n elinkeino-ohjelma tähtää tuottavuuden uuteen nousuun ja pitkän aikavälin kasvun edellytyksiin.

Tulevaisuuden elinkeinopaketti julkaistaan budjetin liitteenä. Työ- ja elinkeinoministeriön, Tekesin, Team Finlandin, Sitran, Trafín ja Liikenne-

viraston hallinnoima 120 miljoonan euron kokonaisuus jakautuu seuraavasti:

1. Uusiutuvan teollisuuden edistäminen: 20 miljoonaa euroa
2. Sähköisen liikenteen strategia: 12 miljoonaa euroa
3. Kiertotalouden ja jakamistalouden edistäminen: 20 miljoonaa euroa
4. Viennin veturit ja pk-yritysten jalous-tayhtiö: 20 miljoonaa euroa
5. Arktiset mahdollisuudet - Pohjoisen Silkkitie: 15 miljoonaa euroa
6. Brand Finland - markkinoinnin ja kaupallistamisen vahvistaminen: 13 miljoonaa euroa
7. Palveluiden arvonlisän ohjelma: 20 miljoonaa euroa

Ohjelmaan sisältyy autojen romutuspalkkion palautus (8 miljoonaa), sähköautojen hankintatuki (4 miljoonaa), Pohjoisen Silkkitien eli Jäämeren radan suunnittelu (15 miljoonaa), luovien alojen kehitysohjelma (6 miljoonaa) ja matkailutulojen kaksinkertaistaminen (5 miljoonaa).

ASUMISEN JA LIIKENTEE TOIMENPIDEOHJELMASSA:

- Sidotaan asunto- ja liikennepolitiikka tiiviimmin toisiinsa. Keskeisenä työkaluna ovat MAL-sopimukset. Kunnat sitoutuvat merkittävään kaavoituksen lisäämiseen.
- Valtio sitoutuu edelleen suurten infra-hankkeiden, erityisesti raideliikenteen ja siihen nivoutuvan infrastruktuurin, rahoitukseen. Painopisteiksi valitaan hankkeita, jotka saavat parhaiten rakentamisen liikkeelle. Rahoitus järjestetään niin, että hankkeet saadaan liikkeelle ilman viiveitä. Poliitiikan tulee olla johdonmukaista, jotta kunnat voivat luottaa valtioon sopimus-kumppanina.
- Valtion asuntorahaston välineitä lisätään, jotta saadaan kohtuuhintainen vuokra-asuntotuotanto vauhtiin. Sitä vauhditetaan laskemalla omavastuukorko 1 prosenttiin ja uudistamalla pitkän korkotuen ehdot sekä korottamalla korjausavustusten valtuutta 50 miljoonaan euroon.
- Käynnistysavustusten määrä lisätään porastaen 25 miljoonaan euroon siten, että suurin käynnistysavustus myönnetään Helsingin seudulle.
- Erityisesti väestöltään vähenevillä alueilla vuokratyöyhtiöiden lainojen takausvastuisiin liittyviä akordeja korotetaan.
- Korjausavustuksia lisätään, ja myös pientalojen energiaremontteja tuetaan.
- Uudistetaan kotitalousvähennystä, jotta kerros- ja rivitaloasukkaat voivat hyödyntää sitä paremmin.
- Kuntakohtaisia rakentamismääräyksiä tarkistetaan. Esimerkiksi pysäköinnin mitoitus voidaan supistaa ja toimistorakennuksia muuttaa joustavasti asuinkäyttöön.
- A-Kruunu oy:n mahdollisuudet asunto-tuotannon lisäämisessä turvataan.
- Asuntorakentamiseen kaavoitettavien

vanhojen ratapihojen ja muiden uudis-alueiden infrarakentamista vauhditetaan julkisen ja yksityisen rahoituksen yhteistyöllä.

- Lähiöiden kehittämisohjelmaa jatketaan. Asumisneuvontaa lisätään. Homeohjelmaa jatketaan.

Osana ohjelmaa lisätään väyläverkkojen kehittämisen rahoitusta 100 miljoonalla eurola, jota käytetään uusien väylähankkeiden käynnistämiseen koko maassa. Rahoitusta jatketaan koko vaalikauden ajan.

Valtion asuntorahaston välineiden käyttöä lisätään 80 miljoonalla – sillä ei ole budjetti-vaikutusta, koska ARA on budjetin ulkopuolinen rahasto.

PIENYRITYSTEN ALV-VELVOLLISUUDEN ALARAJAA NOSTETAAN

SDP esittää rakenneuudistusta, jossa arvonlisävelvollisuuden alaraja nostetaan nykyisestä 10 000 euron vuosittaisesta liikevaihdosta 30 000 euroon. Yrittäjyyteen kannustava ja pientä yritystoimintaa olennaisesti helpottava uudistus on luontevaa jatkoa sille, että valtiovarainministerinä Antti Rinne nosti vuonna 2015 alv-alarajaa 8500 eurosta nykyiseen summaan.

VATT:n tutkimuksen mukaan nykyisen alaraja estää pienten yritysten kasvua. Se arvioi myös alv-raportoinnin aiheuttamiksi hallinnollisiksi kuluiksi 1600 euroa, joka on pieneen liikevaihtoon nähden kohtuuton. Järjestelmää monimutkaistava huojennusjärjestelmä ei ole käytössä muissa EU-maissa, joten siitä voidaan luopua.

30 000 euron liikevaihto on OECD-maiden keskiarvo. Pohjoismaissa alv-velvollisuuden alaraja on yleisesti Suomea matalampi, mutta esimerkiksi Ranskassa raja on yli 80 000 ja Britanniassa yli 100 000 euron liikevaihto. Suomalaisista pienyrityksistä kilpaileva Viro hake parhaillaan EU:n poikkeuslupaa nostaakseen alv-velvollisuuden alarajan 40 000 euroon.

Alv-alarajan korotuksesta seuraa mm. kilpailuvaikutuksia sekä tulonmuunnoksen kysymyksiä, jotka on huolellisesti selvitettävä samalla, kun uudistus pannaan välittömästi valmisteluun ja EU-neuvottelu käyntiin.

Eduskunnan tietopalvelun mukaan alv-uudistuksen kustannukset ovat 103 miljoonaa euroa. Suurituloisille suuntautuvasta yrittäjävähennyksestä luopuminen säästää valtion menoja 66 miljoonaa ja kunnilta 52 miljoonaa euroa.

YKSINYRITTÄJILLE ENSIMMÄISEN TYÖNTEKIJÄN PALKKAUSVÄHENNYS

SDP esitti jo vuoden 2016 vaihtoehtobudjetin Yrittäjäpaketissa yksinyrittäjän palkkausvähennystä.

Yritykseen palkattavan uuden työntekijän palkkaa voi vähentää seuraavan vuoden tuloksesta 20 000 euroa. Työllistämisvähennys toteutetaan alueellisena kokeiluna, joka laajennetaan myönteisten tulosten myötä koko maahan. Tukeen varataan 20 miljoonaa euroa.

Itsensä työllistäjät liikkuvat palkkasuhteiden, keikkatöiden sekä sivu- ja

päätoimisen yrittäjyyden välillä. Sosiaalidemokraatit valmistelevat joustavan sosiaaliturvan mallia, joka rohkaisee ottamaan riskiä ilman pelkoa turvan menettämisestä.

REILUMPI KOTITALOUSVÄHENNYS

Sipilän hallitus esittää kotitalousvähennykseen entistä edullisempia ehtoja, jotka maksavat valtiolle 33 miljoonaa euroa, mutta eivät lisää työn määrää. Suurempi korvaus samasta työstä valuu palvelun hintaan.

Sen sijaan Veronmaksajien Keskusliiton esittämä 100 euron omavastuun poisto hyödyttää jokaista nykyistä vähennyksen saajaa ja tuo nykyistä pienituloisempia ihmisiä vähennyksen käyttäjiksi.

Veronmaksajien Keskusliitto arvioi, että omavastuun poiston kustannus ja uusien käyttäjien mukaantulo lisää kotitalousvähennyksen kustannuksia 50 miljoonaa euroa vuodessa. Kun enimmäisvähennystä lasketaan samat 100 euroa, jotta nykyisten käyttäjien edut säilyvät ennallaan, voidaan Verohallinnon ja VATT:n ai-neistojen pohjalta arvioida säästettävän kolmasosa omavastuun poiston kustannuksista.

Sosiaalidemokraattien vaihtoehtodessa korvausprosentin korottamisen sijaan autetaan pienituloisempia ihmisiä kotitalousvähennyksen piiriin ja pienten vähennysten hyödyntämistä. Verohallinnon kehittyneet tekniset edellytykset eivät aseta estettä entistä reilummalle kotitalousvähennykselle.

Kotitalousvähennyksen muutoksella ei ole vaikutusta hallituksen esityksen loppusummaan.

SDP esittää valmisteltavaksi myös kotitalousvähennyksen ulottamista kerrostalo- ja rivitaloasukkaihin nykyistä oikeudenmukaisemmin. Kotitalousvähennystä pitää voida saada asunto-osakeyhtiön osakkaan rahoitusvastuulla toteutettaviin remontteihin. Yksinkertainen malli perustuu siihen, että asunto-osakeyhtiö antaa todistuksen, että osakas on maksanut rahoitusvastuullaan olevan toteutuneen remontin.

VÄYLÄMAKSUN LISÄALENNUS

Kuljetuskustannusten alentamiseksi ja satamien kilpailukyvyn parantamiseksi väylämaksu on jo puolitettu 2015-2017 tavalla, joka painottaa lastialuksia ja parhaita jääluokkia. Sitkeän taantuman vuoksi on perus-

teltua puolittaa vielä jäljelle jäänyt osuus vuodelle 2017, mikä vähentää valtion tuloja 20 miljoonaa euroa.

**”AUTETAAN
PIENITULOISEMPIA
IHMISIÄ
KOTITALOUS-
VÄHENNYKSEN
PIIRIIN”**

VOITTAJINA 95 PROSENTTIA SUOMALAISISTA

Palkasta ja eläkkeestä enemmän käteen, köyhyyttä vastaan

SDP:n vaihtoehtobudjetti on aidosti vaihtoehto hallituksen politiikalle, suuntaviitta talouden ja työllisyyden kestävään kasvuun.

Julkista taloutta pitää tasapainottaa, mutta oikeudenmukaisesti ja kasvua vaarantamatta. Torjumme vahingolliset leikkaukset koulutukseen, työllistämiseen, perusturvaan ja toimiviin palveluihin - niiltä osin, kun hallitus ei itse jo ole joutunut perääntymään. Hallitus on tainnut tehdä Suomen ennätyksen perutuissa päätoöksissään (HS 21.10.).

Työn verotusta on syytä alentaa, jotta pieni- ja keskituloisten perheiden ostovoima lisääntyy. Palkkaveron alennus motivoi myös maltillisiin palkkaratkaisuihin, joita Suomi tarvitsee selvitäkseen hitaan kasvun ajasta. On vaikea ymmärtää, miksi hallitus haluaa uusilla tempuillaan ehdoin tahdoin vaarantaa työmarkki-

nasopua.

Hallituksen veropolitiikka tuo eniten euroja käteen suurituloisimmille. Sitä nimenomaan ei ole suunnattu pieni- ja keskituloisille, toisin kuin ministerit hokevat. On harhaanjohtavaa väittää, että se pyrkisi erityisesti madaltamaan työn vastaanottamisen kynnystä, kun työtulovähennys ulottuu jopa 127 000 euroa vuodessa ansaitseviin. Varakkaat hyötyvät aina eniten Sipilän hallituksen veropolitiikasta.

SDP:n malli takaa pieni- ja keskituloiselle palkansaajille enemmän käteen jäävää tuloa, mutta myös suurituloisia ja pääomatulojen saajia vaaditaan osallistumaan talkoisiin.

Toisin kuin hallitus, SDP pitää kiinni lupauksestaan, ettei eläkeläisiä veroteta kireämmin kuin palkansaajia. Kiky-sopimuksesta johtuvia veronalennuksia ulotettiin myös eläkeläisiin, mutta kyseessä on silmänkään-

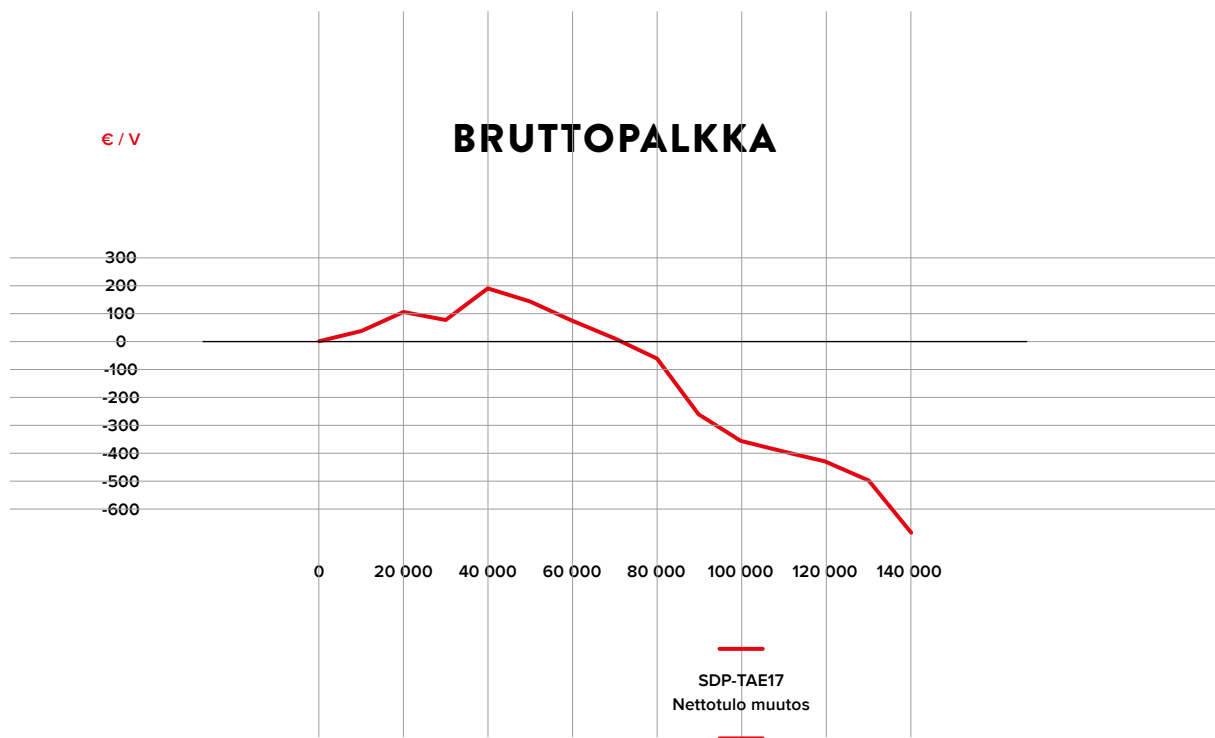
tötempu: vuonna 2016 aiheutettu veroero jäi yhä voimaan. SDP:n tasa-
puolinen veromalli antaa eläkeläisille huomattavan hyödyn – keskituloisesta työeläkkeestä jää vuodessa 150 euroa enemmän käteen.

Sosialidemokraatit kasvattavat myös perusvähennystä, joka lisää kaikkein pienituloisimpien, mm. työttömien, käteen jäävää tuloa enemmän kuin hallitus. Kun samaan aikaan peruutetaan vähäosaisiin suunnattuja leikkauksia, varmistetaan, että ketään ei syrjätetä ehdoin tahdoin yhteiskunnan ulkopuolelle.

SDP:n Suomessa kaikista kannetaan vastuu, ja kaikki kantavat vastuuta.

PIENI- JA KESKITULOISILLE ENEMMÄN KÄTEEN PALKASTA

SDP toteuttaa työtulovähennyksen oikeudenmukaisemmin kuin hallitus. Kun mukaan lasketaan TyEL-maksun

Kuva 5: Palkansaajan käteen jäävä tulo SDP:n malli verrattuna hallituksen esitykseen vuonna 2017 (työtulovähennys pieni- ja keskituloisia suosivaksi, solidaarisuusvero suurituloisille, TyEL-maksun alennus.) Lähde: Eduskunnan tietopalvelu

alennus, pieni- ja keskituloisen palkansaajan käteen jää 100-200 euroa enemmän kuin hallituksen esityksessä. Keskipalkkainen työntekijä hyötyy kaikkein eniten. Yli 70 000 euroa ansaitsevalle SDP ei ole enää yhtä avokätinen kuin hallitus (kuva 5).

On siis helppo nähdä, miten Sipilän hallitus on suosinut kaikkein ylintä tuloluokkaa. Se muutti veroasteikkoja vuonna 2016 siten, että 12 000 euroa kuukaudessa ansaitsevalla toimitusjohtajalla on sama veroprosentti kuin puolet siitä tienaaavalla akavalaisella asiantuntijalla. Sosialidemokraattien vaihtoehto pitää voimassa vuoden 2015 veroluokat, jolloin yli 90 000 ansaitsevat maksaisivat kaksi prosenttiyksikköä korkeampaa solidaarisuusveroa (33,75 %).

Oikeudenmukaisempi veromalli hyödyttää 95 prosenttia palkansaajista. Silti se säästää verotuloja 87 miljoonaa euroa hallituksen esitykseen verrattuna. Tällä säästöllä voidaan perua eläkeläisiin, työttömiin ja

vähäosaisiin kohdistuvat indeksileikkaukset sekä lapsilisien leikkaus.

Työeläkemaksujen väliaikainen alennus lisää huomattavasti palkansaajan ostovoimaa ensi ja seuraavana vuonna. Myös vuorottelukorvauksen leikkaukset perutaan.

ENEMMÄN KÄTEEN ELÄKKEESTÄ

Viime vuonna hallitus poikkesi pitkäaikaisesta veropolitiikan linjasta, jossa eläketulojen verotukseen tehdään samanlaiset muutokset kuin palkkatulojen verotukseen. Eläkeläisille tehty vaalilupaus petettiin.

Tämän veroeron Sipilän hallitus jätti edelleen voimaan, vaikka SDP:n painostuksen ansiosta tänä vuonna myös eläkeläisten verotusta alennettiin. Sosialidemokraatit pitävät kiinni lupauksestaan: myös vuonna 2017 eläkeläisten verotus kevenee samalla kuin palkansaajien.

SDP:n eläketulovähennys on hallituksen esitystä oikeudenmukaisempi samalla periaatteella kuin palkansaajien osalta: 95 prosenttia eläkkeen-

saajista saa 100-200 euroa enemmän käteen vuodessa (kuva 6). Keskimääräisen työeläkkeen saaja (1600€/kk) hyötyy 160 euroa vuodessa.

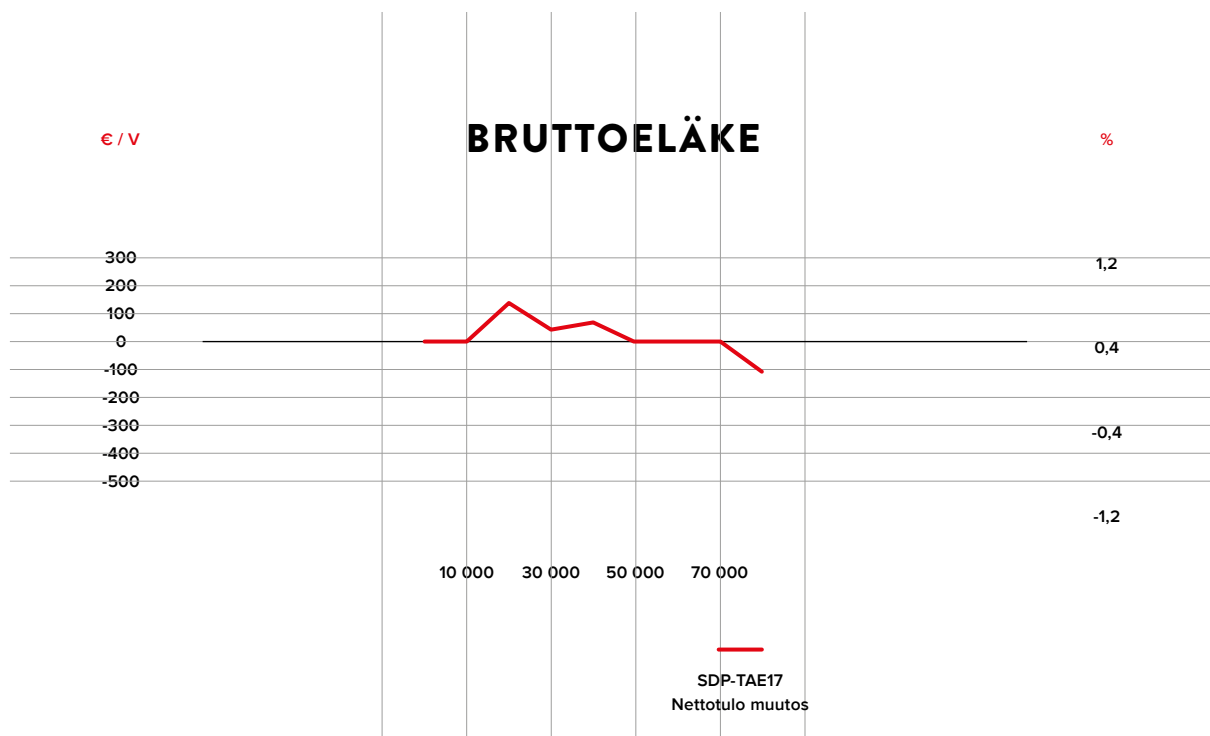
SDP parantaa erityisesti pienituloisten eläkeläisten asemaa peruuttamalla kaikki hallituksen indeksileikkaukset kansaneläkkeeseen ja takuueläkkeeseen. Eläkkeisiin tehdään lainmukainen korotus.

Eläkekorotusten ja veronalennusten yhteisvaikutus valtion ja kuntien menoihin on yhteensä 102 miljoonaa euroa.

Kun huolehditaan eläkeläisten ostovoimasta, merkittävä osa tuosta summasta palautuu palveluiden lisääntyvänä kulutuksena kansantalouden hyväksi.

TYÖTTÖMYYSTURVAA JA ASUMISTUKIA EI LEIKATA

Kaikkein pienituloisimpien ostovoimaa parannetaan nostamalla perusvähennyksen ylärajaa 200 eurolla.

Kuva 6: SDP:n malli verrattuna hallituksen esitykseen vuonna 2017 (indeksileikkauksien peruutukset, etuuksien korottaminen, eläkevähennyksen muutokset sekä TyEl-maksun alentaminen).

Lähde: Eduskunnan tietopalvelu.

Muutos alentaa kuntien verotuloja 78 miljoonaa euroa. (kuvio z).

Pienituloisimpien ihmisten ostovoiman tukemiseksi SDP peruuttaa lisäksi työttömyysturvan heikennykset ja päinvastoin korottaa niitä lain mukaisesti:

- ansiopäivärahan omavastuuajan pidentäminen (14 miljoonaa euroa)
- ansiopäivärahan valtionosuuden indeksileikkaus (2 miljoonaa euroa)
- peruspäivärahan valtionosuuden omavastuuajan pidentäminen (2 miljoonaa euroa)
- peruspäivärahan valtionosuuden indeksileikkaus (2 miljoonaa euroa)
- työmarkkinatuen omavastuuajan pidentäminen (4 miljoonaa euroa)
- työmarkkinatuen valtionosuus (3,4 miljoonaa euroa)
- työmarkkinatuen valtionosuuden indeksileikkaus (11,8 miljoonaa euroa)

Lisäksi perutaan vähimmäismääräisten päivärahojen, aikuiskoulu-

tuksen, vuorottelukorvauksen ja so-tilasavustusten indeksileikkaukset perutaan ja etuuksia korotetaan lain mukaan: yhteensä 2,3 miljoonaa euroa.

Yleistäen asumistuen leikkaukset perutaan sekä ne korotetaan lain mukaan (34,1 miljoonaa euroa). Eläkkeensaajien asumistukea lisätään 12,5 miljoonaa euroa.

Sosialidemokraatit panostavat merkittävästi työllistämiseen. Sen lisäksi SDP:n vaihtoehto lisää vähäosaisimpien etuuksia 88 miljoonaa euroa verrattuna hallituksen esitykseen. Samalla kuitenkin toimeentulotuen tarve supistuu 34 miljoonalla eurolla.

Sosialidemokraatit eivät hyväksy sitä, että köyhyys lisääntyy Suomessa.

LAPSILTA EI LEIKATA

Sipilän hallitus haluaa heikentää lapsiperheiden asemaa leikkaamalla lapsilisistä 11,7 miljoonaa euroa. SDP

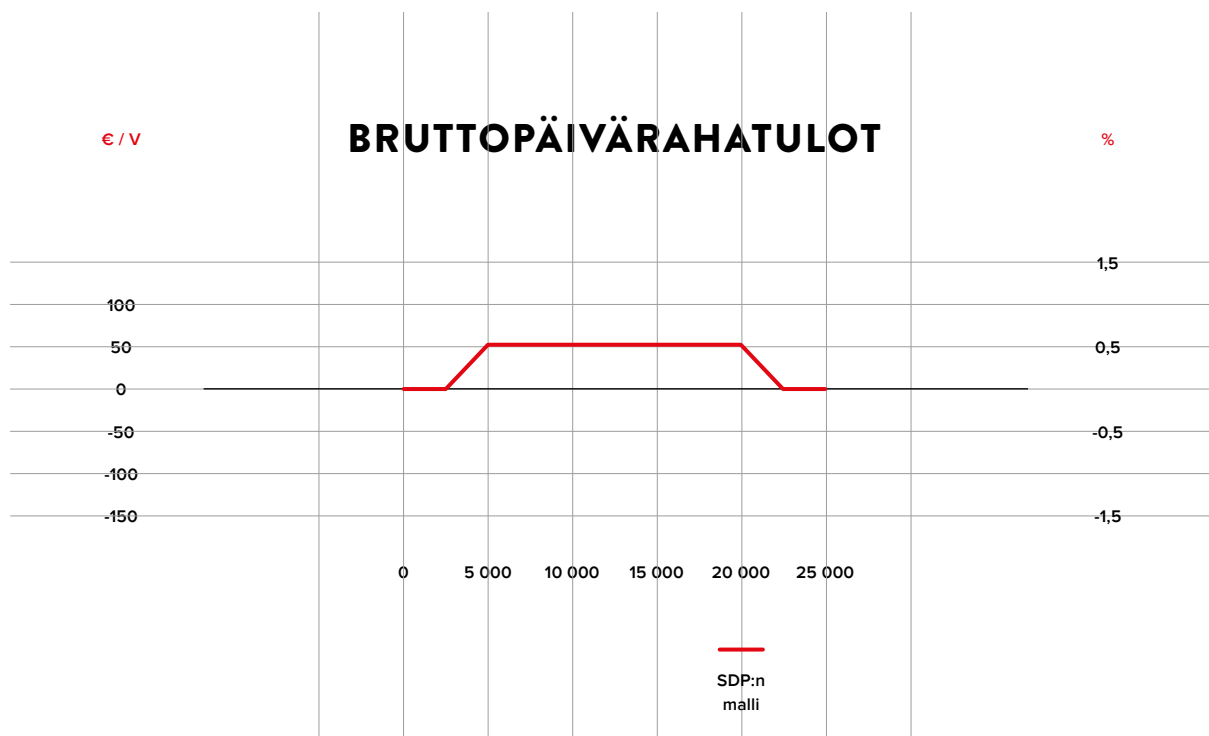
palauttaa nämä rahat lapsiperheille.

Lapset eivät saa joutua taantuman maksajiksi. Päivähoito-oikeuden rajoitukset ovat jo vaarantaneet syrjäytymisvaarassa olevien perheiden lasten oikeuden varhaiskasvatukseen. Ratkaisu lisäsi perheiden ja myös alueiden epätasa-arvoa, kun eri kunnat tekivät erilaisia päätöksiä. Subjektiviisen päivähoito-oikeuden takaamiseen kaikkialla Suomessa osoitetaan 6,6 miljoonaa euroa.

Sosialidemokraatit eivät hyväksy myöskään varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen kasvattamista. 15 miljoonan euron leikkaus peruutetaan.

Sipilän hallituksen linjasta kertoo sekin, että Suomi ei turvakotipaikkojen mitoituksessa täytä Istanbulin sopimuksen edellytyksiä. Asian korjaaminen vaatii 4 miljoonan euron panostuksen. Päihdeäitien hoitoon SDP:n vaihtoehtobudjetti osoittaa 2,5 miljoonaa euroa.

SDP tukee lapsia ja lapsiperheitä suoraan yli 40 miljoonalla eurolla.

Kuva 7: Käteen jäävä päivärahatulo. SDP:n malli verrattuna hallituksen esitykseen vuonna 2017. Pienituloinen hyöty 50 euroa vuodessa. Lähde: Eduskunnan tietopalvelu

NUORET TARVITSEVAT TUKEA JA TOIVOA

Pitkä taantuma iskee etenkin nuoriin. Toimettomuudesta ja näköalattomuudesta on päästävä eroon. Yhden nuoren syrjäytyminen työelämästä maksaa noin miljoona euroa – inhimillinen hinta on mittaamaton.

Kaikille nuorille on tarjottava mahdollisuus opiskeluun, harjoitteluun tai työhön. Sosialidemokraatit esittävät nuorisotakuun, nuorten aikuisten osaamisohjelman, etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoitukseen yhteensä 43 miljoonaa euroa.

Lisäksi:

- Jokaisen nuoren on voitava harrastaa. SDP:n kunnalliseen harrastuslupaukseen varataan 10 miljoonan euron määräraha.
- Opiskelijoiden toimeentuloa ei saa leikata. Opintorahan leikkauksen peruuttamiseen varataan 47 miljoonaa euroa.
- Suomi 100-pakettiin kuuluva nuorten kesätyöhaaste käynnistetään

10 miljoonan euron määrärahalta.

Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetti tukee nuorten suomalaisten elämää siis yhteensä 110 miljoonalla eurolla.

IKÄIHMISET ANSAITSEVAT ENEMMÄN

Sipilän hallitus kohtelee ikäihmisiä piittaamattomasti. Asiakasmaksuja on korotettu, lääkekorvauksia ja matkakorvauksia on leikattu. Sen lisäksi hyvää hoitoa heikennetään pienentämällä hoitajamitoitusta. Kun hallitus esitti budjetissaan vielä sotaveteraanien rintamalisän leikkausta, käy selväksi, miten vähän hallitus ymmärtää ikäihmisten arkea.

Sosialidemokraatit eivät hyväksy sitä, että ikäihmiset joutuvat pohtimaan, ostaako ruokaa vai lääkkeitä.

Sipilän hallitus heikentää pienten eläkkeiden ostovoimaa. Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetti peruuttaa kansaneläkkeiden ja takuueläkkeiden sekä tietysti rintamalisän

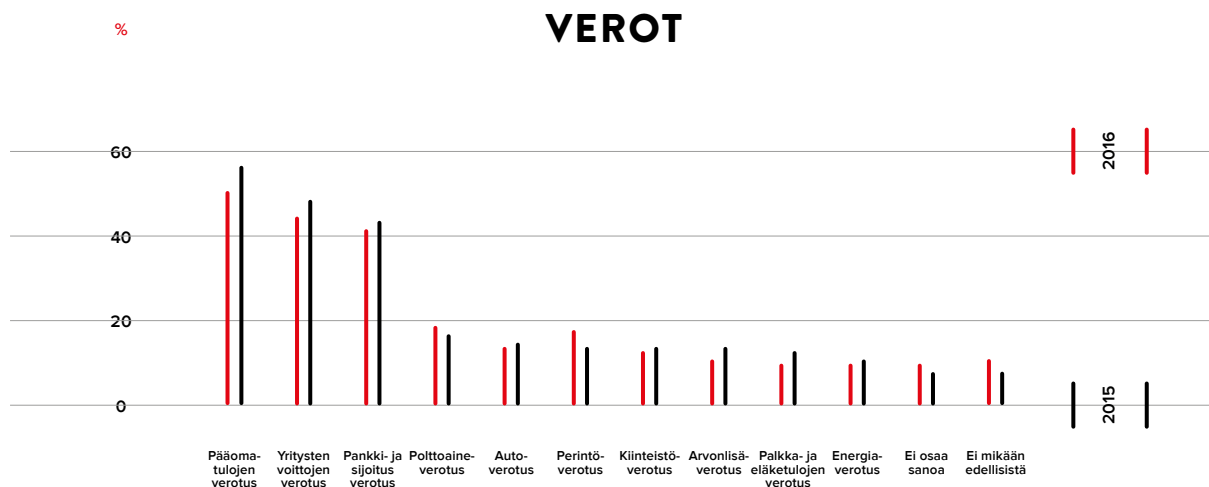
indeksin leikkaukset. Työeläkkeiden verotusta kevennetään. Näiden toimien yhteisvaikutus valtion ja kuntien tuloihin on siis 100 miljoonaa euroa: se on oikeudenmukaisuuden hinta.

Eläkkeensaajien asumistukea lisätään 12,5 miljoonaa euroa.

Vanhuspalveluiden hoitajien määrästä ei voi enää tinkiä. Juuri leikkausten välttämiseksi SDP halusi edellisessä hallituksessa kirjata lakiin hoitajamitoituksen minimin, mutta kokoomus vastusti. Leikkaus peruitetaan, ja nykyisen hoitotason ylläpitämiseen varataan 13,2 miljoonaa euroa.

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan kunniaksi SDP:n vaihtoehtobudjetti lisää voimavaroja sotainvalidien kuntoutukseen ja kotipalveluihin 10 miljoonaa euroa.

Sosialidemokraattien suora panostus ikäihmisten arvokkaaseen elämään on yhteenlaskettuna 150 miljoonaa euroa.

Kansalaiset korottaisivat yritysten, pankkien ja sijoitusten sekä pääomatulojen verotusta veropohjan laajentamiseksi.

Lähde TNS Gallup lokakuu 2016.

DIABEETIKKOJEN LÄÄKEKORVAUS PYSY ENNALLAAN

Sipilän hallituksen päättämät leikkaukset pahentavat heikossa asemassa olevien ihmisten ahdinkoa ja uhkaavat kasvattaa terveyseroja entisestään. Lääke- ja matkakorvausten leikkaukset sekä asiakasmaksujen korotukset jättävät suuren loven monien ihmisten tuloihin ja uhkaavat vaikeuttaa hoitoon pääsyä.

Asiakasmaksut ovat Suomessa jo nyt pohjoismaisittain korkeita. Julkisten palvelujen käyttö ei saa olla lompakon paksuudesta kiinni. SDP:n vaihtoehdossa nämä kohtuuttomat leikkaukset ja maksujen korotukset perutaan.

Sipilän hallitus on jostain syystä päättänyt rangaista diabeetikkoja. Sosialidemokraattien vaihtoehdossa diabetes-lääkkeiden korvauksia ei heikennetä, mihin varataan 20 miljoonaa euroa.

Terveyserojen kaventamisen

eteen tehdään tärkeää työtä hoitotyön tutkimussäätiössä ja sosiaali-alan osaamiskeskuksissa. Näiden lisäksi on varmistettava riittävät resurssit yliopistosairaaloissa tehtävään tutkimukseen.

Kansanterveyttä edistetään haitta-veroilla. Sipilän hallitus on korottanut innokkaasti tupakkaveroa, mutta makeisveron se aikoo lakkauttaa, vaikka sillä oli yli vuosi aikaa valmistella EU-sääntöihin sopivampi terveysperusteinen vero, jollainen on käytössä mm. Unkarissa ja Tanskassa.

Makeisveron tilalle tarvitaan laajempi terveysperusteinen vero, joka korjaa edellisen veron epäreiluja vaikutuksia mm. luontaisen sokerin jalostamiselle. Makeisvero pidetään voimassa nykyisessä 102 miljoonan euron tuotossaan, mutta se korvataan vuoden 2017 aikana valmistuvala terveysperusteisella verolla, kuten eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta edellytti yksimielisessä mietinnössään. Lasten ja nuorten liikali-

havuuden ja elämäntapasairauksien torjunta on tärkeää kansanterveydelle, mutta haittojen ehkäisy myös kansantaloudelle.

PÄÄOMAT MUKAAN TALKOISIIN

Kun pienituloisilta ihmisiltä vaaditaan huomattavia uhrauksia, on kohtuullista, että myös pääoma ja pääomatulojen saajat ovat talouden vaikeiden vuosien aikana mukana talkoissa. Pääomatulon veroa korotetaan kahdella ja korotetussa kannassa yhdellä prosenttiyksiköllä (hallitus nosti jo jälkimmäistä vuonna 2016).

Samanaikaisesti on syytä uudistaa yritys- ja osinkoverotusta Hetemäen verotyöryhmän (2010) linjausten mukaan, jotka muilta osin toteutettiin vuoden 2013 yhteisöverouudistuksessa. Listaamattoman yhtiön osinkotulon raja lasketaan maltillisesti kahdeksasta kuuteen prosenttiin yhtiön nettovarallisuudesta.

Niin sanottu normaalituottoraja jäisi silti monin verroin korkeammaksi

Katso Helmi Selamon terveiset lapsiperheiden arkisista asioista.

<https://youtu.be/mcHGsx7FzTc>

kuin vaihtoehtoinen riskitön tuotto nykyisissä, lähes nollakoron oloissa ja korkeammaksi kuin Hetemäen työryhmä aikoinaan esitti.

Uudistuksen jälkeen "verottomasta" osinkosummasta maksetaan veroa kaksi prosenttia. Nykyisestä 9500 euron mediaaniosingosta jäisi käteen 9310 euroa.

Eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan pääomatulon veroprosenttimuutokset lisäävät veron tuottoa valtiolle 136 miljoonaa euroa ja normaalityötoiminnan alentaminen valtiolle 21 miljoonaa, kunnille 62 miljoonaa euroa.

Arvopaperin luovutustappioiden laajennettu vähennysoikeus poistetaan, mikä säästää valtion verotuloja 20 miljoonaa euroa. Osakeyhtiöiden tappiovähennyksen laajentamisesta luopuminen säästää valtiolle 4 miljoonaa euroa.

MILJOONAPERINTÖIHIN KOROTUS, LESKIENTEN JA ORPOJEN ASEMA TURVATAAN

Tilanteessa, jossa peruspalveluis-

ta ja vähäosaisten tuista leikataan armotta, hallitus alentaa perintö- ja lahjaveroa. Tarkoitus on painaa yritysverojen saajien verotus alle 3,5 prosenttiin ja maatalon jatkajan vero alle 1,6 prosenttiin. Samalla vaikkapa kahden miljoonan euron arvoisen asunnon saaja maksaisi lahjaveroa 50 000 euroa vähemmän ja puolen miljoonan euron arvopaperisalkun saaja hyötyisi 10 000 euroa.

SDP:n mielestä ei ole erityistä syytä suosia jo ennestään varakkaita sukulaisia, ja siksi nostamme yli miljoonan euron perintöjen verotusta kaksi prosenttiyksikköä. Sen sijaan, että valtio hävittäisi 58 miljoonaa euroa hyvinvointipalveluiden rahoituksesta, SDP:n malli tuo lisää verotuloa 10 miljoonaa euroa.

Hallitus rahoittaisi veroalennuksen kulu- ja eläimerkittämisen kustannuksella. Sosialidemokraattien mielestä varsinkin riskienhävittämisen ja työntekijän ryhmähenkivakuutuksen edunsaajat joutuvat kohtuuttomaan tilanteeseen, jos verovapaus poistetaan kokonaan. Turvataksemme

lesken ja lasten aseman säilyttämme verovapauden 15 000 euroon asti, minkä kustannus on valtiolle arviolta enintään 9 miljoonaa euroa.

Metsälahjavähennyksen peruutuksesta säästetään verotuloja 13 miljoonaa euroa.

VEROPOHJAN LAAJENNUS: POHJOISMAINEN RAHOITUSVERO

Myös finanssialan on syytä osallistua taloustalkoisiin, varsinkin kun se on vapautettu kaikkia muita aloja rasittavasta arvonnäisäverosta. Finanssiyhtiöt jakavat vuosi vuodelta perään korkeimpia osinkoja.

Muissa pohjoismaissa on joko käytössä tai valmistellaan rahoitusvero, Financial Activities Tax (FAT). Samaan aikaan myös euromaiden keskuudessa valmistellaan omaa rahoitusveroa.

Tanskassa on jo 1990-luvulta alkaen ollut käytössä rahoitusalan vero. Veron tuotto on 0.25 % BKT:stä eli peräti 750 miljoonaa euroa. Vero ei ole heikentänyt tanskalaispankkien kilpailukykyä, eikä sen ole ha-

vaittu nostaneen korkomarginaaleja tai asiakasmaksuja. Norjan yritysverokomitea esitti 2014 raportissaan, että pankkien palvelumaksuihin sovellettaisiin arvonlisäveroa ja korkomarginaalia verotettaisiin erikseen. Luotonanto alv-velvollisille yritysasiakkaille olisi verotonta, kotitalouksille verollista. Ruotsissa vuonna 2017 voimaan astuva rahoitustoimintavero tavoittelee 400-500 miljoonan euron tuottoa.

SDP esitti jo viime vuonna, että Suomessa valmistellaan ripeästi Ruotsin malliin yhtenevä rahoituslaitosten liiketoimintavero. Samoilla suhdeluvuilla Suomen tuottotavoitteeksi tulee 230 miljoonaa euroa vuodessa. Pohjoismaiset rahoitusmarkkinat ovat pitkälle integroituneet (Nordea, Danske, If), ja markkina-alue on riittävän merkittävä vaikuttamaan koko EU:ssa.

VEROPOHJAN LAAJENNUS: VAIKEUTETAAN VEROSUUNNITTELUA

Korkovähennyksen porsaanreiät tukitaan. Tuloverotuksen piiriin kuuluvien yritysten korkomenojen vähennysoikeutta ei ole nykyisin rajattu, toisin kuin elinkeinoverotuksen piiriin kuuluvien. Tätä porsaanreikää hyödyntävät ennen kaikkea ulkomailla toimivat kiinteistöyhtiöt, joilla onkin Suomessa miljardiluokan sijoituksia varsinkin kauppakeskuksissa.

SDP esittää, että tämä aiheeton hyöty estetään, kuten myös EU:n tuleva veronkiertodirektiivi edellyttää. Näin heikennetään aggressiivista verosuunnittelua ja saadaan valtion kassaan noin 60 miljoonan euron veronmenetykset.

Sijoitusvakuutuksille vero Ruotsin malliin. Sijoitusvakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten eli ns. vakuutuskuorten markkinat ovat kehittyneet nopeammin kuin lainsäädäntö. Yksityishenkilöiden kapitalisaatiosopimusten arvo on noussut muutamassa vuodessa jo yhdeksään miljardiin euroon. Myyntivaltti on se, että näiden kuorien sisällä käytävä kauppa on tällä hetkellä verotonta, mikä on omiaan heikentämään verotuksen neutraaliutta eri sijoitustuotteiden välillä.

SDP esittää, että sijoitusvakuutus-ten osalta otetaan käyttöön soveltuvien osin Ruotsin verotusjärjestelmä, jossa verotetaan vakuutuskuoren arvopapereiden vuosittainen minimituotto. Veroperusteena on valtiovarainministeriön vahvistama pe-

ruskorko tai valtiolainan keskiporko (kuitenkin minimissään yksi prosentti).

Koska vakuutuskuorten koko kanta on noin 36 miljardia euroa, tämän erittäin kohtuullisen veron tuotto olisi 115 miljoonaa euroa vuodessa. Verotuksen ansiosta tämä omaisuuserä tulee myös julkiseen tietoon.

HARMAA TALOUS KURIIN

Talousrikollisuus ja harmaa talous aiheuttavat Suomelle arviolta kuuden miljardin menetyksen veroissa ja maksuissa joka vuosi. Tämä heikentää hyvinvointivaltion rahoituspohjaa ja haittaa tervettä yritystoimintaa. Talousrikosten tekemahdollisuudet ja uhkakuvat muuttuvat jatkuvasti kansallisen ja kansainvälisen toimintaympäristön muuttuessa.

SDP:n aloitteesta ja johdolla harmaan talouden torjunnassa on edistytty viime vuosina. Painostuksemme ansiosta Sipilän hallitus joutui perumaan harmaan talouden ohjelman heikennyksiä, mutta paljon parempia tuloksia saavutettaisiin seuraamalla SDP:n julkaisemaa 21 kohdan tietkarttaa harmaan talouden estämiseksi.

On tärkeää ehkäistä verovilppiä ennalta, nostaa kiinnijäämisriskiä ja nopeuttaa viranomaisten valmiuksia puuttua rikosepäilyyn. Entistä vakavammalla seurauksella ja rikoshyödyn tehokas takavarikointi lisäävät ohjelman tehoa.

Tavoitteena tulee olla, että Suomi on kärkimaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnassa. Esimerkiksi veronumerokäytännön laajentamisella sekä tilaajavastuulain vaikuttavuuden parantamisella voitaisiin toteuttaa konkreettisesti harmaan talouden ja veronkierron torjuntaa.

Lisäksi lainsäädäntömuutoksilla voidaan edelleen lisätä yrityksien vastuuta harmaan talouden torjunnassa.

Harmaan talouden torjunnan resursseja lisätään eri valtionhallinnon aloilta yhteensä 20 miljoonalla eurola. Arvioidut verotulohyödyt ovat 200 miljoonaa euroa.

SÄÄSTÖJÄ TURHISTA TUKIAISISTA JA TEHOTTOMASTA HALLINNOSTA

Suomessa on 193 erilaista verotukea. Eritoten yritystukien seuranta on riittämätöntä. Siksi esitämme, että kaikki elinkeino- ja verotuet käydään ripeästi ja huolellisesti läpi ja tehdään

tarvittavat leikkaukset ja uudelleen kohdennukset.

Myös julkishallinnon tietoteknisissä hankinnoissa ja järjestelmissä on saavutettavissa huomattavia säästöjä. Tavoitteena on säästää tehostamisesta ja turhista tuista 110 miljoonan säästöt.

Peruutetaan Makeran 38 miljoonan euron lisärahoitus.

Lisäksi otetaan käyttöön voimalaitosvero, joka koskee päästökauppajärjestelmästä ansiottomasti hyötynneitä voimalaitoksia sekä ylisubventoitua tuulivoimaa. Vero toteutetaan valtiollisena kiinteistöverona ja sen tuotoksi arvioidaan varovasti 95 miljoonaa euroa.

TASEET TÖIHIN, KASVU KÄYNTIIN

Sipilän hallitus aikoo myydä valtion tuottoisinta omaisuutta kustantaakseen ns. kärkihankkeensa. SDP on esittänyt oman omistajaohjelman, jossa kansallisvarallisuutta käytetään aidon lisäarvon luomiseen.

Ei ole järkeä myydä omistusta esimerkiksi Nesteestä, jonka arvo on kasvanut lähes kolminkertaiseksi kolmessa vuodessa - paljolti valtion enemmistöomistuksen ansiota (Talouselämä 37/2016). On lyhytnäköistä luopua nykyisellä osakekurssilla, tulostasolla ja osinkopolitiikalla laskevien lähes 70 miljoonan tuloista pysyvästi - on fiksumpaa rahoittaa kasvua käynnistäviä menoja kertaluontoisilla tuloilla.

Suomen itsenäisyyden juhlarahastolle, Sitralle, on kertynyt 710 miljoonan euron omaisuus, jonka tuloksesta se ei jaa tuloja valtiolle. SDP:n vaihtoehtobudjetin kumppanuusohjelmassa Sitra johtaa hyvinvointi- ja elinkeino-ohjelmia (korjaus- ja palvelurakentaminen sekä kiertotalous), joita käynnistetään tulouttamalla taseesta kertaluontoisesti puolet, 355 miljoonaa euroa.

Suomen Pankin vakavaraisuus on hyvä. Lisävarauksia ei siksi enää tarvita. Valtio voi tulouttaa 60 miljoonaa euroa enemmän Suomen Pankin tuloksesta.

OSAAVA, TURVALLINEN, KANSAINVÄLINEN SUOMI

Koulutuksesta ei tingitä, luonnossa on tulevaisuus

Kun suomalaisilta kysytään, mikä on kansakuntamme suurin saavutus, koulutus nousee kärkisijalle läpi aikojen. Suomessa on aina uskottu opin käännteentekevään voimaan edistää yhteiskunnan kehitystä. Koulutuksen tasa-arvon vaaliminen on johtanut tasa-arvoisempaan yhteiskuntaan, jossa ihmisten taidot ja tiedot eivät riipu kotitaustasta tai varallisuudesta. Suomi on kuulunut koulutuksen huippumaihin jo pitkään.

”Koulutuksesta ei leikata” on lupaus, jota pitävät tärkeinä SDP:n johdolla koko oppositio, koulutuksen asiantuntijat ja kansalaisjärjestöt sekä taloustietäjät Suomessa ja maailmalla. Kilpailukykyä on haettu palkkoja leikkaamalla, kun samalla tärkein tuottavuuden tekijä on jätetty heitteille – osaamisen

kilpailukyky.

Sosialidemokraatit eivät hyväksy hallituksen koulutusleikkauksia. Kiistattomasti hyviä tuloksia saavutanutta koulutusjärjestelmää ei saa tuhota, vaan sitä pitää kehittää. Leikkausten sijaan on aidosti puututtava ongelmiin: osaamistason laskuun, motivaatiokatoon, koulutustason ja koulutuksellisen tasa-arvon heikentymiseen, resurssipulaan ja oppimaan oppimisen vaikeuksiin.

Sipilän hallitukselta puuttuu koulutuksen visio, toimintaohjelma, jolla osaamis- ja koulutustasoa uhkaava lasku käännetään uuteen nousuun. SDP:n vaihtoehto palauttaa uskon koulutuksen voimaan; se on yhteiskunnan paras investointi.

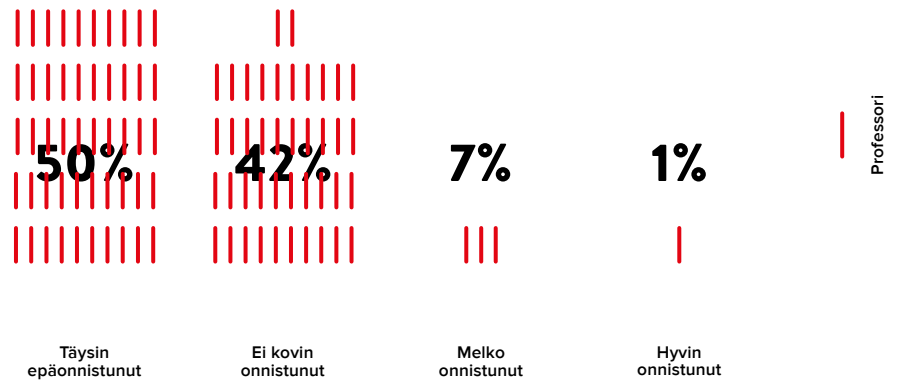
Koulutus on myös SDP:n vaihtoehtobudjetin pääluokista suurin panostus.

HALLITUS JATKAA KOULUTUSVIHAMIELISTÄ LINJAANSA – ME PANOSTAMME KOULUTUKSEEN

Hallitus lupasi kehysriihen 2016 yhteydessä, että koulutuksesta ei enää leikata, mutta petti lupauksensa saman tien. Vaikka julkisuudessa toista toivotettiin, valtionosuuksien lisäleikkaus kohdistuu myös varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen sekä osaan kirjasto- ja kulttuuritoimen rahoitukseen – laskennallisesti noin 13,5 miljoonan osuus 75 miljoonan leikkurista. SDP peruu nämä leikkaukset.

Koulutuslupaus petettiin uudemman kerran, kun Sipilän hallitus esitti vuoden 2017 talousarvioon uusia koulutusleikkauksia vanhojen leikkausten päälle. Ulosmittaamalla kiky-sopimuksen hyödyt sekä julkisilta

HALLITUKSEN YLIOPISTOPOLITIikka

Kuva 9. Lähde: Helsingin Sanomat

– mutta samalla yksityisiltä – koulutuksen järjestäjiltä hallitus leikkaa lähes 55 miljoonaa euroa koko koulutuksen kentästä.

Hallituksen lupauksista huolimatta kilpailukyky sopimuksen vaikutukset eivät ole jäämässä kustannusneutraaleiksi kunnille ja monille muille koulutuksen järjestäjille. Myös peruspalveluiden valtionosuuksiin on tulossa kilpailukyky sopimuksen johdosta mittavia leikkauksia. Tästä varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen osuus on lähes 30 prosenttia. Me perumme nämä leikkaukset.

Peruutukset on huomioitu SDP:n vaihtoehtobudjetissa kunnille osoitettavina lisäyksinä valtionosuuksiin.

LAPSIA EI SAA ASETTAA ERIARVOISEEN ASEMAAN

Varhaiskasvatus tukee lapsen kehitystä, auttaa katkaisemaan huono-osaisuuden kierteen, parantaa edellytyksiä koulumenestykseen ja edelleen osallisuutta yhteiskuntaan.

SDP:lle varhaiskasvatus on tärkeä osa syrjäytymisen ehkäisyä.

Sipilän hallituksen leikkaukset ovat romuttamassa jokaisen lapsen oikeutta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen vanhempien olosuhteista riippumatta. Hallituksen kylmää ideologiaa heijastava päivähoito-oikeuden raja on toteutettu joillakin paikkakunnilla, toisilla ei – samoin päätös päiväkotiryhmien ryhmäkoon kasvattamisesta. Sosiaalisen tasa-arvon lisäksi on uhrattu alueellinen tasa-arvo.

Varhaiskasvatusta uhkaavien valtionosuusleikkausten peruuttamisen lisäksi SDP:n vaihtoehdossa

- Subjektiiivista päivähoito-oikeutta ei rajata (6,6 miljoonaa euroa)
- Päivähoidon ryhmäkokoja ei kasvateta (15 miljoonaa euroa)

PIENEMMÄSSÄ LUOKASSA OPII PAREMMIN

Peruskoulun uusissa oppimissuunnitelmissa pyritään ehkäisemään

laskevia oppimistuloksia, motivoitumattomuutta ja koulujen välisiä eroja. Oppimistulokset tyttöjen ja poikien välillä sekä heikoimmin ja parhaiten pärjäävien välillä kasvavat koko ajan. Sipilän hallituksen leikkaukset tekevät nämä tavoitteet mahdottomiksi.

Peruskoulun laadun kehittäminen on juuri tässä tilanteessa äärimmäisen tärkeää. Sipilän hallitus on kuitenkin päättänyt leikata tasa-arvoa edistävät ja koulujen välistä eriarvoisuutta tasoittavat määrärahat. Niinpä joka toisessa OAJ:n kyselyyn vastanneessa kunnassa on supistettu tuntikehystä ja suurennettu ryhmäkokoja.

SDP vaihtoehdossa varataan edelleen 30 miljoonaa euroa avustuksiin, joilla mahdollistetaan perusopetuksen laatu, tasa-arvo ja ryhmäkokojen pienentäminen.

Perusopetusta uhkaavien valtionosuusleikkausten peruuttamisen lisäksi varmistamme, että kiky-vaikutukset eivät heikennä yleissivistävää kou-

Katso opettaja Petra Pulkkinen terveiset koulutusleikkauksista.

<https://youtu.be/e3TOddX1fV8>

lutusta, ja varaamme tarkoitukseen 12,9 miljoonaa euroa.

KUKAAN EI JÄÄ VÄLIINPUTOAJAKSI

Sipilän hallitus tekee suuria leikkauksia oppisopimuskoulutukseen, toisen asteen koulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjiä uhkaa jättimäinen leikkaus, joka toteutuessaan vähentäisi 15 prosenttia rahoituksesta. Aloituspaikkoina se tarkoittaisi yli kolmanneksen vähennystä: lähes 18 000 nuorta putoaisi koulutuksesta. Jos tilanteessa yritetään huolehtia edes nuorista, aikuisten koulutus uhkaa loppua kokonaan.

On vaikea ymmärtää, että tässä työllisyystilanteessa halutaan samaan aikaan heikentää työvoiman osaamisen tasoa ja vaarantaa yhä useamman nuoren osallisuus työhön tai koulutukseen. Me jätämme toteuttamatta tämän leikkauksen, mikä on

huomioitu valtionosuuksien lisäyksenä.

Myös koulutuksessa olevien pudokkuuteen on puututtava. Yli kaksi kolmasosaa Kuntaliiton selvitykseen vastanneista kunnista ei ole pystynyt järjestämään lukion oppilas- ja opiskelijahuollon palveluita lain vaatimalla tavalla. Leikkausten sijaan on huolehdittava riittävästä voimavaroista eriarvoisuuden ja osattomuuden vähentämiseksi.

Valtionosuuksien mittavan lisäyksen sekä nuorisotakuuseen, nuorten aikuisten osaamisohjelmaan, etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan osoitettujen 43 miljoonan euron lisäksi SDP:n vaihtoehdossa

- Kompensoidaan kilpailukykykysymyksen säästöt (15,1 miljoonaa euroa) ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin
- tuetaan kotouttamista vapaassa sivistystyössä (1 miljoona euroa)
- varataan vapaan sivistystyön kiky-kustannuksiin (3,5 miljoonaa eu-

roa)

- perutaan hallituksen ajama ammatillisen koulutuksen leikkaus (190 miljoonaa euroa)

ARVOSTAMME AUTONOMISIA KORKEAKOULUJA

Suomi nousi 1990-luvun lamasta SDP:n johdolla panostamalla tieteen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Nyt korkeakoulutuksesta leikkaaminen on varmin tapa jatkaa lamaa.

Reaaliarvolla laskettuna korkeakoulujen perusrahoitus vähenee dramaattisesti, vaikka suomalaisen tieteen taso nousee. Useat ammatikorkeakoulut toteuttavat mittavia sopeutusohjelmia, yliopistoista on vähennetty vuonna 2016 ajassa ainakin 1700 henkilötyövuotta. Leikkauksien lisäksi tulevat loukkaukset: hallituksen puheet "kaiken maailman dosenteista" osoittavat, kuinka paljon hallitus arvostaa autonomisia korkeakouluja.

Ei ihme, että Helsingin Sanomien kyselyssä 854 professoria piti hallituksen korkeakoulupolitiikka joko ”täysin epäonnistuneena” tai ”ei kovin onnistuneena”. Vastanneita oli 932.

Opiskelijat kokevat jo laajasti, että leikkaukset ovat vähentäneet ja heikentäneet opetusta. Myös alueellinen tasa-arvo heikentyy, kun yliopistokeskusten asema uhkaa vaarantua ja sivutoimipisteitä lakkautetaan, kuten Savonlinnassa.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen perusrahoituksesta ei saa leikata kiky-vaikutusten hyötyjä korkeakouluille. Me peruutamme tämän epäoikeudenmukaisen leikkauksen.

Lähes 100 miljoonan euron korkea-koulurahoituksella perumme mittavat leikkaukset ja aluetaloudellisesti tuhoisat säästöt:

- perumme indeksileikkauksen ammattikorkeakoulujen toiminnan rahoittamiseksi ja kompensoimme kiky-vaikutuksen (32,1 miljoonaa euroa)
- perumme indeksileikkauksen yliopistojen toiminnan rahoittamiseksi ja kompensoimme kiky-vaikutuksen (45,7 miljoonaa euroa)
- lisäämme takaisin Suomen Akatemialta leikatut tutkimusrahat (10 miljoonaa euroa)
- lisätään aloituspaikkoja Savonlinnaan, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluun (2 miljoonaa euroa)
- tuetaan Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kuitulaboratorion kehittämistä (6,7 miljoonaa euroa)

EMME LEIKKAA KÖYHÄN OPISKELIJAN TOIMEENTULOSTA

Vaikka opiskelijoiden sosiaaliturva on jo ennestään matalampi kuin minäkään muun ryhmän, Sipilän hallitus on päättänyt vähentää opintorahasta neljäsosan. Hallitus leikkaa jo nyt köyhyysrajan alapuolella opiskelevilta enimmillään 86 euroa kuukaudesta, opiskelijalounaan hinnan kokonaisuudesta kuukaudesta.

SDP:n mielestä opintotukea ei pidä irrottaa indeksistä, jotta ei kasvateta eriarvoisuutta ja koulutuksen periytyvyyttä. Opiskeluajat eivät lyhene, vaan pitenevät, kun yhä useamman on pakko tehdä työtä opintojen ohessa.

Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa opintorahaleikkaukset perutaan (46,9 miljoonaa euroa).

KULTTUURI LUO LISÄÄRVOA

Jokaisella suomalaisella on oikeus nauttia taiteesta ja toteuttaa omaa luovuuttaan, yksin tai porukalla. Kulttuurin, taiteen ja urheilun leikkaukset ovat lyhytnäköisiä aina, mutta erityisesti itsenäisyyden juhluvuonna, kun suomalaisen kulttuurin merkitys nousee erityisesti esiin.

SDP:n vaihtoehtobudjetti lisää museoiden, teattereiden ja orkestereiden valtionosuutta 2,4 miljoonaa euroa. Liikunnan koulutuskeskuksille varataan 174 000 euron lisämääräraha.

Osana Suomi 100 –pakettia esitämme, että Kansallisteatterin peruskorjaus käynnistetään (10 miljoonaa euroa) ja jokaisella suomalaisella on ilmainen pääsy museoon joulukuussa 2017 (2 miljoonaa euroa).

Osana Tulevaisuuden elinkeinopakettia panostamme luovan talouden yrityksiin ja kulttuurivientiin (6 miljoonaa euroa).

TURVALLINEN SUOMI

Sipilän hallitus vähentää jatkuvasti poliisin resursseja. Poliisiasemia suljetaan ja poliisien määrä on painumassa alle 7000:n – alle rajan, jota hallituspuolueet ovat pitäneet ehdottomana miniminä.

Vaikka tilastojen mukaan Suomi on maailman turvallisimpia maita ja rikollisuus vähenee, kansalaisten turvattomuus kasvaa. Ristiriita selittyä ainakin osittain sillä, että monilla paikkakunnilla poliisia ei ole mahdollista saada ajoissa auttamaan hätätilanteessa. Poliisi ei myöskään näy katukuvassa, ehkäisemässä ennalta levottomuuksia.

Sosialidemokraatit esittävät 20 miljoonan euron määrärahaa, jotta poliisien määrä voidaan turvata. On myös tärkeää, että poliiseiksi saadaan vihdoin myös maahanmuuttajia.

Lisäksi harmaan talouden torjuntaan varataan 3 miljoonan euron lisärahoitus, ja rajavartiolaitokselle samoin 3 miljoonaa euroa lisää.

LUONNOSSA ON TULEVAISUUS

Hallitus leikkaa rankalla kädellä sekä vesien suojelusta että luonnonsuojelualueiden hankinnasta. Monimuotoisen luonto on itseisarvo, josta on huolehdittava kulloisestakin taloustilanteesta riippumatta. Se on perintömme tuleville polville.

SDP:n vaihtoehto lisää 8 miljoonaa euroa käytettäväksi vesien ja

ympäristönhoidon edistämiseen ja luonnonsuojelualueiden hankintaan. Määrärahaa voi käyttää esimerkiksi vaelluskalojen reittien raivaamiseen.

Metsähallituksen luontopalvelut voisivat työllistää nuoria aktiivisemmin kansallispuistoihin ja retkeilyalueille. Osana Suomi 100-juhlaohjelmaa tarkoitukseen lisätään 2 miljoonaa euroa.

Eläinsuojeluasiamiehen toiminnan jatkamiseen lisätään 0,1 miljoonaa euroa.

Sosialidemokraatit esittävät lisäksi, että perustetaan parlamentaarinen työryhmä, joka kartoittaa metsäalan tulevaisuutta yli hallituskausien. Sen tulisi ehdottaa uudistuksia, joilla kannustava metsäverotus turvaisi teollisuuden puunhankinnan, huolehdittaisiin metsäluonnon monimuotoisuudesta ja edistettäisiin metsäalan koulutusta Suomessa.

JUNAYHTEYDET TURVATAAN

Junaliikenteen ostopalveluiden rahoitukseen lisätään 10 miljoonaa euroa, jolla saadaan turvattua harvaan asuttujen alueiden liikennepalveluita sekä tehostettua työmatkaliikennettä ja poikittaisyhteyksiä.

Liikenneyhteyksistä huolehditaan myös 100 miljoonan euron panostuksella Suomen väyliin – osana laajaa asumisen ja liikenteen toimenpideohjelmaa.

KANNETAAN VASTUUMME MAAILMASTA

Suomen rooli kansainvälisenä toimijana on heikentynyt rajusti lyhyessä ajassa. Hallitus ei ole aktiivinen rakentaja EU:ssa, YK:ssa ja muissa kansainvälisissä järjestöissä, vaan maailman kriisien sivustakatsoja. Kun globaali levottomuus kuitenkin koskettaa Suomeakin, kykymme reagoida ja ennakoida on huono. Kehitysyhteistyöpanosten leikkaus on osoittautunut lyhytnäköiseksi.

SDP lisää kehitysyhteistyöhön 100 miljoonaa euroa hallituksen esitykseen verrattuna. Lisäksi huolehditaan kansainvälisesti toimivien kansalaisjärjestöjen rahoituksesta.

ARJEN KIPUPISTEET JA KANSALAIJÄRJESTÖJEN TUKI

Hallitusohjelma ja hallituksen budjettiesitys heikentää suomalaisia yhteiskuntaa monin eri tavoin. Hallitus ei ole tehnyt edes arviota, miten koulutuksen, sosiaali- ja terveyspalveluiden, ympäristönsuoje-

lun ja kehitysyhteistyön leikkaukset vaikuttavat eri väestöryhmiin ja mitä seurannaisvaikutuksia niillä voi olla.

Ennakoimattomien vaikutusten korjaamiseen varataan 100 miljoonaa euroa. Määrärahalla pyritään ehkäisemään alueellista ja sosiaalista eriarvoistumista, huolehtimaan väliinputoajista, kaventamaan terveyseroja ja tukemaan yhdenvertaisuutta.

Sipilän hallitus on heikentänyt rajusti kansalaisyhteiskuntaa. Toimiva demokratia ja aito oikeusvaltio edellyttävät, että aktiivisten kansalaisten omaehtoista toimintaa rohkaistaan. Yhteiskunta tarvitsee herättelijänsä ja kriitikonsa.

Kansalaisjärjestöt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja vapaaehtois työ toimivat alueilla, joista yhteiskunta ei voi, osaa tai huomaa huolehtia. Näinä aikoina niitä tarvitaan enemmän kuin koskaan.

SDP haluaa pitää kansalaisyhteiskuntaa korkeassa arvossa, ja palauttaa kansalaisjärjestöiltä tehdyt leikkaukset.

SDP:n vaihtoehdossa:

- Ihmisoikeusliiton ja rauhanjärjestöjen valtionapuun osoitetaan 1,7 miljoonaa euroa
- Kansalaisjärjestöjen lisärahoitukseen osoitetaan 5 miljoonaa euroa. Kylä- ja paikallistoiminnan määrärahat nostetaan vuoden 2015 tasoon. Määrärahaa kohdennetaan mm. vapaaehtoiseen maanpuolustukseen, kuluttajajärjestöille, 4H-toimintaan, ympäristöjärjestöille sekä nais- ja tasa-arvojärjestöille.

SUKUPOLVIEN SILTA

Itsenäinen Suomi 100 vuotta

Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetti vuodelle 2017 sisältää erityistoimia Suomen itsenäisyyden juhlavuoden kunnioittamiseksi.

Suomi on selviytynyt verisen sisällissodan kahtiajaosta, kahdesta traagisesta suursodasta, pulasta ja köyhyydestä – ja edennyt maailman hyvinvoimimpien ja turvallisimpien kansakuntien joukkoon. Viime kädessä tämän menestyksen on taannut keskinäinen yhteishenki, syvä luottamus toisiimme ja tulevaisuuteen.

Samalla, kun kunnioitamme menneiden sukupolvien uhrauksia ja kovaa työtä, haluamme tarjota nouseville polville tulevaisuuden näköalaa. Vuonna 2017 on myös oikea hetki arvostaa Suomen historiaa, luontoa ja kansallista kulttuuria globaalissa ympäristössä.

SDP:n Suomi 100 -ohjelman rahoitukseen varataan yhteensä 34 miljoonaa euroa.

VETERAANEILLE KUNTOUTUSTA JA KOTIPALVELUJA

Sotiemme veteraanit, niin rintamalla kuin kotirintamalla, ansaitsevat arvostuksen elämänsä loppuun saakka. Sosialidemokraatit esittävät 10 miljoonan euron lisämäärärahaa veteraanien kuntoutustoimintaan ja kotiin vietävien palveluiden turvaamiseen.

JOULUKUU ON ILMAINEN MUSEOKUUKAUSI

Suomen 100-vuotispäivän juhlakuukauden kunniaksi kaikille suomalaisille tarjotaan vapaa pääsy kaikkiin Suomen museoihin. Jokainen voi pysähtyä muistamaan menneitä polvia, arkista elämää ja kulttuurin saavutuk-

sia – ja avaamaan ikkunoita maailman taiteen tuulille. Museoiden juhlakuukauden rahoitukseen varataan 2 miljoonaa euroa.

KANSALLINEN PÄÄNÄYTTÄMÖ ARVOISENSA ASUUN

Suomen Kansallisteatterin rakennus on vielä itsenäisyyttämme iäkkäämpi. 115 vuotta täyttävän teatteritalon rapistuneet, kosteusvaurioituneet ja tekniikaltaan käyttökeltommat tilat on peruskorjattava palvelemaan kunnialla niin taiteilijoita kuin henkilökuntaakin. Jo vuosia odottanut 50 miljoonan euron hankesuunnitelma avaa viisi aivan uutta teatteritilaa, jotka toisivat taloon vapaiden ryhmien esityksiä ja entistäkin monipuolisemman spontaanin kulttuuritarjonnan.

SDP esittää, että Kansallisteatterin peruskorjaus käynnistetään välittö-

Katso Kansallisteatterin pääjohtajan Mika Myllyahon terveiset teatterin remontista.

https://youtu.be/5YfL_FYZRnc

mästi, ja ensimmäisenä vuotena sille myönnetään 10 miljoonan euron määräraha.

KAIKILLE NUORILLE KESÄTYÖ

Itsenäisyyden juhluvuoden nuorisotalkoissa jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle tarjotaan kesätyö. Itsenäinen Suomen valtio ottaa aloitteen haastekampanjassa, johon yritykset, järjestöt ja kaikki Suomen kunnat tulevat mukaan: jokainen sitoutuu ottamaan kahdeksi viikoksi töihin ainakin 10 prosenttia vakituisesta henkilökunnastaan. Kaupat ja muut ennestään merkittävät kesätyöllistäjät haastetaan lisäämään väkeä kymmenellä prosentilla.

Valtio täyttää oman velvoitteensa 10 miljoonan euron kesäduunirahoituksella, mutta myös edistämällä työturvallisuus- ja hygieniapassien saamista ja lainsäädännön esteitä raivaamalla.

LUONTOTÖITÄ NUORILLE

Kesätyökampanjan lisäksi joukko nuoria työllistetään Metsähallituksen luontopalveluiden tehtäviin kansallispuistoihin ja retkeilyalueille 2 miljoonan euron lisämäärärahan turvin. Suomalainen luonto on myös suomalainen tulevaisuus.

**”SUOMALAINEN
LUONTO
ON MYÖS
SUOMALAINEN
TULEVAISUUS.”**

KAIKKI MUKANA

Vastuu taloudesta, vastuu tulevaisuudesta

SDP:n vaihtoehtobudjetti vuodelle 2017 sisältää vahvat panostukset kasvuun ja työllisyyteen (yli 600 miljoonaa euroa), sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen (noin 250 miljoonaa euroa) sekä osaamiseen ja osallisuuteen (yli 350 miljoonaa euroa). Samaan aikaan vahvistamme ostovoimaa ja sitä kautta työllisyyttä keventämällä työn verotusta ja laskemalla väliaikaisesti työeläkemaksuja.

Kun laajennetaan verojen ja tulojen pohjaa sekä aktivoidaan valtion tasetta, vaihtoehtobudjetti kykenee rahoittamaan investoinnit, joita tarvitaan välttämättä sekä nykyisten talousvaikeuksien ylittämiseksi että tuottavan kasvun ja työllisyyden luomiseksi.

Vaihtoehtobudjetin rakennustyö osoittaa harhaluoloksi sen hallituksen käsityksen, että kasvun investoinnit, oikeudenmukaisuus ja vastuullinen taloudenpito eivät voisi toteutua yhtä aikaa. Kysymys on tahdosta ja tärkeysjärjestyksistä – aidoista arvoalin-

noita.

SDP:n talousarvio on yli 370 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Sosialidemokraattien vaihtoehto siis vähentää valtion velanoton tarvetta tässä ja nyt, sekä kasvuvaikutusten ansiosta myös tulevaisuudessa.

Niin paljon kuin hallitus puhuu velkaantumisen vaaroista, se ottaa lisävelkaa myös ensi vuodelle yli 5 miljardia euroa. Tätä lisääntyvää alijäämää emme pidä hyväksyttävänä, varsinkin kun panostukset kasvuun, tuottavuuteen ja työllisyyteen jäävät vähäpätöisiksi. Samaan aikaan julkisten palveluiden rahoitus pohjaa rapautetaan vain hallituksen etupiirejä hyödyttävillä verohelpotuksilla.

Vaihtoehtobudjetin emu-alijäämä ei ylitä 3,0 prosentin rajaa staattisin laskelmin vuonna 2017. Kunnille osoitetun lisärahoituksen, verosäästöjen ja TyEL-alennuksen johdosta vaikutus kuntatalouteen on myönteisempi kuin Sipilän hallituksen päätöksiin.

Kun huomioidaan veropohjan laajennus ja veroperusteisiin tehdyt

muutokset, ja toisaalta TyEL-maksun alennus, veroaste on sama kuin vuonna 2016 ilman harmaan talouden torjunnasta ja yritysten verotuksen karsimisesta saatavia verotuottoja.

Vaihtoehtobudjetin linjaukset kaventavat tuloeroja (kuva 8). Gini-kertoimen muutos on merkittävä, -0,32%. SDP:n linja hyödyttää suomalaisten suurta valtaenemmistöä. Kasvatamme ostovoimaa ja palveluiden kysyntää, tuemme kasvua ja työllisyyttä.

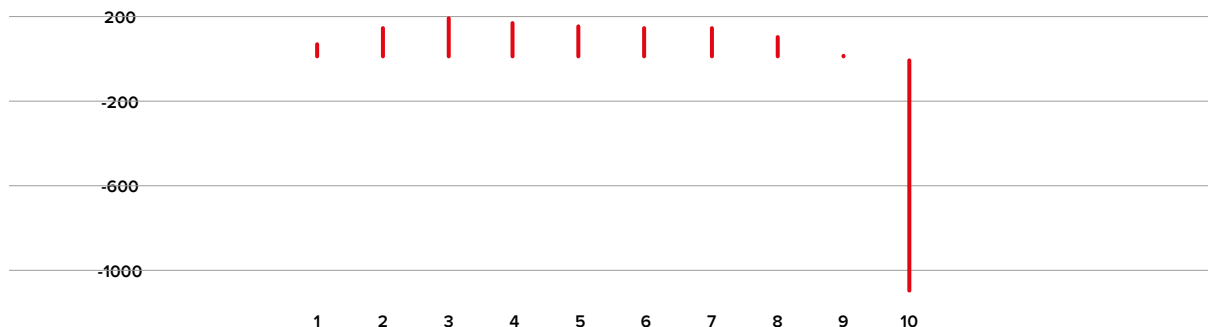
Oikeudenmukainen vaihtoehto on myös taloudellisesti järkevä vaihtoehto.

DYNAAMISET VAIKUTUKSET: 38 000 TYÖPAIKKAA

SDP:n talousarvio on ylijäämäinen jo yksin staattisilla luvuilla, jotka eivät ota huomioon investointien vaikutusta talouskasvuun ja työllisyyden lisäämiseen. Sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetin linjaukset on kuitenkin suunniteltu niin, että niiden

Käytettävissä olevien
tulojen muutos,
keskimäärin €

MUUTOKSET TULODESIILEISSÄ

Kuva 8: SDP:n vaihtoehtobudjetin veroratkaisujen, etuuksien indeksileikkausten peruuttamisen ja TyEL-alennuksen tulonjakovaikutukset. 1 = pienituloisin kymmenys suomalaisista, 10 = suurituloisin kymmenys.
Lähde: Eduskunnan tietopalvelu

TYÖLLISYYSVAIKUTUKSET

Asunto- ja liikerakentaminen, korjausrakentaminen ja väyläverkon kehittäminen	13 000
Rinteen malli, kuntien työllistämisvastuu ja suorat työllistämistoimet	19 000
TyEL-maksun alennus	4 000
Tulevaisuuden elinkeinopakettien toimet	2 000
YHTEENSÄ	38 000

vaikutus näkyy jo vuonna 2017. Suomi tarvitsee kasvun sykäyksiä tässä ja nyt.

Vaihtoehtobudjetin dynaamiset vaikutukset ovat luonnollisesti vain karkeita arvioita. Aikaisempaa kokemukseen, vakiintuneisiin vaikutuskertoimiin ja suoraan työllistymiseen tähtäävien toimien tavoitteisiin perustuen voi arvioida, että työllisyys kasvaisi noin 38 000 hengellä.

Yli kolmen miljoonan suomalaisen ostovoiman lisäys ja muut vaihtoehtobudjetin toimet vaikuttavat työllisyyteen myönteisesti. Niille ei ole kuitenkaan laskettu tarkkaa työllisyysvaikutusta, koska ne turvaavat olemassa olevia työpaikkoja, aikais-

tavat investointeja tai arviointiin liittyy huomattavaa epävarmuutta.

Työllisyyden kasvu 38 000 henkilöllä kasvattaa työllisyysastetta noin 1,4 prosenttiyksikköä. Se vahvistaisi julkista taloutta noin miljardilla eurola.

KAIKKI MUKAAN

Vaikka vaihtoehtobudjetti vilisee numeroita ja prosentteja, vaikka ohjelma keskittyy vain yhteen vuoteen ja välittömiin vaikutuksiin, siitä heijastuu kuva toisenlaisesta Suomesta. Se ei ole eriarvoistava, köyhdyttävä, syyllistävä ja ahdasmielinen Suomi, vaan mahdollisuuksien Suomi.

Sosialidemokraattien Suomi on osaamisella menestyvä, jokaisesta suomalaisesta huolehtiva, keskinäisen luottamuksen yhteiskunta. Se on tasa-arvoinen ja moniarvoinen maa. Se on aktiivinen osa kansainvälistä yhteisöä.

Sosialidemokraattien Suomessa arvostetaan työtä – ja työn tekijöitä, työn etsijöitä, tulevia työn tekijöitä ja täysinpalvelleita. Taloudellinen menestys vaatii jokaisen panosta ja kuuluu kaikille. Se on yhteisen kasvun Suomi.

SDP:n Suomi ei syrji ketään, eikä syrjäytä ketään. Kaikki pidetään mukana.

**”SDP:N SUOMI
EI SYRJI KETÄÄN,
EIKÄ SYRJÄYTÄ KETÄÄN.
KAIKKI PIDETÄÄN
MUKANA.”**

10

TAULUKOT

MENOLISÄYKSET JA -VÄHENNYKSET

Ministeriö	Summa
VM	
Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen:	
Valtionosuusmuutokset ja muut muutokset	270
• Valtionosuusleikkausten peruutus, riittävän hoitajamitoituksen ja ammatillisen koulutuksen varmistaminen	
Verohallinnon toimintamenot, harmaan talouden torjunta	1,7
Sähköautojen hankintatuki	4
Tullin toimintamenot, harmaan talouden torjunta	3,1
Yhteensä	278,8
UM	
Kehitysyhteistyö	100
Yhteensä	100
LVM	
Väyläverkon kehittäminen	100
Junaliikenteen ostopalvelut	10
Romutuspalkkion palautus	8
Pohjoinen Silkkitie	15
Yhteensä	133
TEM	
Kiertotalouden ja jakamistalouden ohjelma (Tekes, Sitra)	20
Brand Finland -ohjelma (Tekes, Team Finland)	13
Viennin veturit ja pk-yritysten jalustayhtiö	20
Palveluiden arvonnaisien ohjelma	14
Työn etsintä ja henkilökohtaiset palvelut	17
Palkkatuella työllistämiseen	75
Nuorisotakuun elvyttäminen	28
Työllisyydenhoidon kuntakokeilun jatkaminen	20
Ammatillinen työvoima- ja kotouttamiskoulutus	40
Palkkatuki järjestöjen työllistämishankkeisiin	15
Työvoimapalvelukokonaisuuden tehostaminen (vähentäminen)	-17
Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot, harmaan talouden torjunta	1,5
Harmaan talouden vastainen työ, harmaan talouden torjunta	2
Suomi 100: Nuorten kesätyö	10
Yhteensä	258,5
STM	
Suomi 100: Rintamaveteraanien kuntoutustoiminta	10
Yleisen asumistuen leikkausten peruminen	34,1
Eläkkeensaajien asumistuen lisäys	12,5
Ansio päivärahan omavastuuajan pidentämisen peruminen	14
Peruspäivärahan valtionosuuden omavastuuajan pidentämisen peruminen	2
Työmarkkinatuen omavastuuajan pidentämisen peruminen	4
Lisäys työmarkkinatuen valtionosuuteen	3,4
Sotilasavustuksen indeksileikkauksen peruminen	0,2
Lääkekorvauksien leikkauksen peruminen	20
Rintamaisän indeksileikkauksen peruminen	0,2
KELA-lain peruteella maksettavien etuuksien indeksileikkauksen peruminen	25,5
Vähimmäismääraisten päivärahojen indeksileikkauksen peruminen	1,2
Vuorottelukorvauksen valtionosuuden indeksileikkauksen peruminen	0,2

Aikuiskoulutustuen valtionosuuden indeksileikkauksen peruminen	0,7
Työmarkkinatuen valtionosuuden indeksileikkauksen peruminen	11,8
Työttömyysturvan peruspäivärahan valtionosuuden indeksil. peruminen	2
Työttömyysturvan ansiopäivärahan valtionosuuden indeksil. peruminen	9
Päihdeäitien hoidon rahoitus	2,5
Lapsilisäleikkauksen peruminen	11,7
Indeksileikkausten peruuttamisen säästö toimeentulotukimenoista	-34
Työsuojelun alueviranomaisten toimintamenot, harmaan talouden torjunta	1,5
Turvakotipaikkojen lisääminen (Istanbulin sopimus)	4
Yhteensä	136,5

OKM

Avustus kunnille homekoulujen, päiväkotien ja kirjastojen korjauksiin	100
Ammattikorkeakoulujen toiminnan rahoittaminen	32,1
Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta	3
Perusopetuksen laatuun ja tasa-arvoon suunnattu avustus	30
Opintorahaleikkauksen peruminen	46,9
Päivähoidon ryhmäkokojen pienentäminen	15
Yliopistojen toiminnan rahoittaminen	45,7
Suomen Akatemia	10
Luovien alojen kasvu ja kulttuurivienti	6
Valtionosuuden lisäys yleissivistävään koulutukseen	12,9
Valtionosuuden lisäys ammatillisen koulutukseen	15,1
Valtionosuuden lisäys vapaan sivistystyön oppilaitoksille	3,5
Valtionosuuden lisäys museoilla, teattereille ja orkestereille	2,4
Valtionosuuden lisäys liikunnan koulutuskeskuksille	0,2
Järjestöjen valtionavut: Ihmisoikeusliitto, rauhantyö	1,7
Nuorten aikuisten osaamishjelman palauttaminen	12
Subjekttiivinen päivähoito-oikeuden palauttaminen	6,6
Kotouttaminen vapaassa sivistystyössä	1
Savonlinnan opettajankoulutus	8,7
Suomi 100: Kansallisteatterin peruskorjaus	10
Suomi 100: Maksuton museokuukausi	2
Harrastuslupaus	10
Yhteensä	374,8

SM

Poliisitoimen toimintamenot, harmaan talouden torjunta	3
Poliisien määrän ylläpitäminen	20
Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin	3
Yhteensä	26

YM

ARAn valtuuksien lisäys (mm. korkotuki, home, lähiöt, asumisneuvonta)	0
Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenojen lisäys	3
Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen	5
Kosteus- ja home-talkoot -ohjelman jatkaminen	2
Suomi 100: Metsähallituksen luontopalveluille nuorten työllistämiseen	2
Yhteensä	12

OM

Syyttäjälaitoksen toimintamenot, harmaan talouden torjunta	2,1
Tuomioistuimien toimintamenot, harmaan talouden torjunta	3,1
Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot, harmaan talouden torjunta	2
Yhteensä	7,2

MMM

Eläinsuojeluasiamiehen viran lakkauttamatta jättäminen	0,1
Yhteensä	0,1

ARJEN KIPUPISTEET

Kansalaisjärjestöt ja -yhdistykset (noin 5milj.):

(mm. 4H, kylätoiminta-, maanpuolustus-, kehy-, kulutus-, ympäristö- ja kulttuuritoimijat sekä nais- ja tasa-arvojär.

Muut mahdolliset myöhemmin tarkentuvat lisäykset

Yhteensä

100

MENOT YHTEENSÄ

1426,9

TULOLISÄYKSET JA -VÄHENNYKSET**RAKENTEELLISET UUDISTUKSET, SÄÄSTÖT JA TEHOSTAMINEN**

Harmaan talouden torjunta	200
Makeran lisärahoituksen poisto	38
Hallinnon ICT-uudistukset ja verotukien karsinta	110
Rinteen malli	51
Kuntatyölistämismalli	30
Väylämaksun alennus	-20

TASEET KÄYTTÖÖN

Sitran taseesta 50 % kohdennetaan investointeihin	355
Suomen Pankin taseen tuloutus	60

VEROPERUSTEISET TULOT, TULONMENETYKSET JA HUOJENNUKSET

TyEL-maksujen alennus (valtiolle)	96
Tuloveroasteikon muutokset	76
Työtulovähennyksen muutos (valtiolle)	11
Eläketulovähennyksen muutos (valtiolle)	-3
Kela-indeksileikkausten peruminen (valtiolle)	-18
Osinkoverotuksen uudistus (valtiolle)	21
Sijoitusvakuutusten vero	115
Pääomaverokantojen nosto (valtiolle)	136
Luovutustappion laajennetun vähennysoikeuden poisto	20
Rahoitusvero	230
Voimalaitosvero	95
Konsernilainojen korkovähennysten ehtojen tarkistus	60
Osakeyhtiöiden tappiovähennys ennallaan	3
Yrittäjävähennyksestä luopuminen (valtiolle)	66
Alv-velvollisuuden alarajan nosto 30 000 euroon	-103
Ensimmäisen työntekijän palkkausvähennys	-20
Perintö- ja lahjaverotuksen muutokset	59
Metsälahjavähennyksen peruminen	13
Säästö autoveron alennuksesta	36
Energiaveron palautus	-20
Terveysperusteinen vero	102

TULOT YHTEENSÄ

1799

TULOJEN JA MENOJEN EROTUS YHTEENSÄ

372,1

käytetään valtiontalouden nettovelanoton vähentämiseen

LIITE

TULEVAISUUDEN ELINKEINOPAKETTI

Suomen talouden kuva ei ole kauttaaltaan synkkä. Viennissä on nähtävissä valonpilkahduksia, kuten telakkateollisuudessa. Investoinnit biotalouteen piristävät metsäteollisuutta. Pitkän aikavälin kasvun edellytyksistä ei kuitenkaan huolehdi riittävästi.

Finanssikriisin jälkeen vientimme arvo on laskenut enemmän kuin minkään muun EU-maan. Emme vie ainoastaan vähemmän tuotteita ja palveluita, vaan vähempiarvoisia tuotteita ja palveluita. Korkean teknologian osuus viennistä on laskenut 10 vuodessa 18 prosentista seitsemään prosenttiin.

Keskeinen ongelmamme on tuottavuuden lasku viimeisen vuosikymmenen aikana. Aikaisemmat hallitukset eivät ole kyenneet löytämään keinoja tilanteen korjaamiseen. Sipilän hallitus on kuitenkin ensimmäinen, joka

on antanut periksi.

Antautuminen näkyy kahdessa kohtalokkaassa virheessä.

Koulutusleikkaukset pahentavat tilannetta, jossa jo nyt työikäisen väestön osaaminen jää jälkeen kilpailijamaista. Julkiseen tutkimus- ja kehitysrahoitukseen tehdyt rajut leikkaukset heikentänyt monin kerroin yritysten innovaatiopanoksia, jotka ovat jo professori Matti Pohjolan mukaan vähentyneet 30 prosenttia kymmenessä vuodessa (HS 7.9. 2016).

Hallitus kulutti ensimmäisen vuotensa etsikkoajan pyrkimällä ennen kaikkea työn halpuuttamiseen. Se ei kuitenkaan ratkaise Suomen kilpailukyyn ongelmia. Emme koskaan pysty tuottamaan halpaa tavaraa halvemmalla kuin halvan työn maat.

Hintakilpailukykyä tärkeämpiä ovat osaamiskilpailukyky, laatukilpailukyky ja myyntikilpailukyky.

ELINKEINO-OHJELMALLA ETUMATKAA

Hallituksen kärkihankkeissa on hyviäkin aihioita, kuten digitalisaation edistäminen sekä julkisen vallan voimin että palveluiden sääntelyä avaamalla. Sitä ristiriitaisempaa on heikentää osaamista sekä kaikkien ikä- ja väestöryhmien koulutuksen että innovaatioiden tukemisen osalta.

Merkittävää arvonlisää syntyy, kun korkean osaamisen tuotteilla ja palveluilla on etumatkaa kilpailijoihin. Etumatkan tuoma hinnoitteluvoima pitää hyödyntää voimakkaalla myynnin ja markkinoinnin panostuksilla.

SDP esittää tuottavuuden kasvua tavoittelevan Tulevaisuuden elinkeinopakettin, joka on johdonmukaista jatkoa valmistelemiimme elinkeinopolitiikan linjauksiin, sinivalikoisen omistuksen ohjelmaan sekä

vuoden 2016 vaihtoehtobudjetin Yrittäjäpakettiin.

Elinkeinopaketti nivoo yhteen useiden ministeriöiden, Tekesin, Team Finlandin ja Sitran hankkeet 120 miljoonan euron kokonaisuudeksi, joka keskittyy seuraaviin kohteisiin:

- Uusiutuvan teollisuuden edistäminen: 20 miljoonaa euroa
- Sähköisen liikenteen strategia: 12 miljoonaa euroa
- Kiertotalouden ja jakamistalouden edistäminen: 20 miljoonaa euroa
- Viennin veturit ja pk-yritysten jalustayhtiöt: 20 miljoonaa euroa
- Arktiset mahdollisuudet - Pohjoisen Silkkitie: 15 miljoonaa euroa
- Brand Finland: markkinoinnin ja kaupallistamisen vahvistaminen: 13 miljoonaa euroa
- Palveluiden arvonlisän ohjelma: 20 miljoonaa euroa.

BULK FINLANDISTA KOHTI BRAND FINLANDIA

Haastamme hallituksen lyhytnäköisen politiikan kunnianhimoisella ohjelmalla: Bulkki-Suomesta kohti Brändi-Suomea.

Suomi on valunut globaalissa arvoketjussa alaspäin, koska suomalaisyritykset ovat vähentäneet dramaattisesti tutkimus- ja kehityspanostuksia (t&k) viime vuosina. Ne ovat läntisten teollisuusmaiden (OECD) häntäpäässä, alle kolme prosenttia kansantuotteesta. Kun Ranskassa suhteellinen osuus on lähes kolminkertainen, ei ole ihme, jos Nokia-Alcatel -fuusiossa yhtiön innovaatiotyö siirtyy Suomesta pois.

Sipilän hallituksen leikkaukset Tekesin innovaatorahoitukseen ovat vaarallisia. Tulevaisuuden menestyksen eväistä on lyhyessä ajassa tuhotu tuhat henkilötyövuotta.

Julkisella rahoituksella on merkittävä vipuvaikutus. Tutkimusten mukaan Tekesin yhden euron panostus on tuottanut kaksi euroa yritysten tutkimus- ja kehitysrachaa. Vastaavasti yhden euron leikkaus tuottaa kolmen euron vahingon: siksi Tekesin rahoitusta ei pidä heikentää, vaan vahvistaa.

Määrällisen heikennyksen ohella huolestuttaa laadullinen heikennys. T&k -panoksista enää reilut 10 prosenttia kohdistuu rohkeasti uusiin tuotannonaloihin tai globaalisti uusiin innovaatioihin; puolet käytetään vain olemassa olevien tuotteiden paranteluun. Tämä on huomattavasti alle OECD:n keskiarvon. Jäämme jälkeen

globaalissa kilpailussa joka päivä.

Tuottavuutta parannetaan yrityksissä, eikä ministeriöissä. Julkiset resurssit on käytettävä siellä, missä tuloksia saavutetaan tehokkaimmin ja kestävimmin. Mm. ETLA:n tutkimukset osoittavat, että panoksia on syytä kohdentaa tehostomista yritystukiaisista innovaatioiden tukemiseen.

Fiksu valtio toteuttaa määrätietoista elinkeino-ohjelmaa, joka painottaa tutkimusta, innovaatioita, myynnin ja markkinoinnin edistämistä sekä linjakasta suomalaista omistajapolitiikkaa.

UUSIUTUVAN TEOLLISUUDEN EDISTÄMINEN

SDP on kantanut ja kantaa vastuuta suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä ja työllisyydestä. Esitämme johdonmukaisesti energiaveron palautukseen väliaikaista 20 miljoonan euron lisäystä. Energiaintensiivisen teollisuuden tukien kohdentumista on aiheellisesti arvosteltu. Niiden supistaminen on tärkeä tavoite, jotta suomalaista tuotantoa kannustetaan vielä ilmastoystävällisemmäksi, energiatehokkaaksi ja kierrättävämmäksi.

Sipilän hallituksen olisi korkea aika avata keskustelu tärkeimpien kilpailijamaidemme aggressiivisesta tukipolitiikasta, jonka takia teollisuussähkön hinta on Saksassa ja Ruotsissa sama tai alhaisempi kuin Suomessa. Parempaa pohjoismaista yhteistyötä tarvitaan ennen kaikkea, jotta tehokas siirtoyhteys länsinaapurin saataisiin rakenteille välittömästi. Kun kapasiteettirajoitukset poistuvat, sähkön hinta laskee nopeasti Ruotsin tasolle huomattavasti nykyistä pienemmin tuin.

Ruotsissa teollisuussähköstä ei peritä käytännössä lainkaan veroa (50 c/MWh). Senkin saa täytenä takaisin sitoutumalla energiatehokkuusohjelmaan. Myös Suomessa energiaveron palautuksen ehdoksi täytyy asettaa yrityksen sitova strategia energiatehokkuuden parantamiseksi ja uusiutuvan energian osuuden lisäämiseksi, jonka toteutumista valvotaan.

Sähkömarkkinoita sotkee Vanhasen porvarihallituksen käynnistämä avokätinen tuulivoimatuki. Miljardien kustannus on vienyt nykyiseltäkin hallitukselta voimavarat edistää aurinkovoimaa - maailman nopeimmin kasvavaa energialiiketoimintaa, joka kehittyä lupaavasti myös Suomessa. Vaikka uusiutuva energia ei vastaa

perusvoiman tarpeeseen, suomalaista alan tuotantoa, teknologisia innovaatioita ja palveluratkaisuja olisi syytä edistää voimakkaasti.

Sosialidemokraattien vastuullinen linja siis huolehtii suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä ja työllisyydestä samalla, kun se kannustaa energiatehokkuuteen ja supistaa asteittain ilmastonsuojelun kannalta kyseenalaisten tukien rasiutta julkiselle taloudelle. Uusiutuva suomalainen teollisuus voi luottaa siihen, että valtion toimet ovat ennakoitavia ja johdonmukaisia.

Työ- ja elinkeinoministeriö: 20 miljoonaa euroa

SÄHKÖISEN LIIKENTEEN STRATEGIA

Euroopan unioni on asettanut Suomelle haastavat tavoitteet päästöjen vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Päästökaupan ulkopuolisia kasvihuonepäästöjä on leikattava 40 prosenttia, josta taas liikenteen osuus on 40 prosenttia.

Suomalaisyhtiöillä on vahva globaali markkina-asema biopolttoaineissa, ja biotalous luonteva osa metsien tuotannollista käyttöä. Muualla Euroopan unionissa panostetaan kuitenkin valtavia summia sähköiseen liikenteeseen. Norja ja Hollanti aikovat kieltää polttomootoriautojen myynnin vuonna 2025 ja vastaavaa kieltoa ajetaan läpi EU:ssa, mikä osoittaa Suomen yksioikoisen biostrategian vaarat.

Suomi on harvoja Euroopan maita, joka ei tue sähköistä liikennettä millään tavalla. Aurinkoenergian lisäksi hallitus on laiminlyönyt siis toisen maailmalla nopeimmin kasvavan energiatrendin. Samaan aikaan suomalaiset yhtiöt tavoittelevat merkittävää markkina-asemaa latauspalveluissa – Norjassa, mutta eivät Suomessa. Sähköisen liikenteen strategia on pahasti myöhässä, jos sellaista on edes luvassa.

Sähköisen liikenteen strategian ensimmäinen askel on autokannan uusiminen. Edellisen hallituksen menestyksekkäästi toteuttama autojen romutuspalkkio palautetaan. Autoalan laskelmien mukaan vanhoja korvaavien uusien autojen verotuotto ylitti kolminkertaisesti kulut (8 miljoonaa euroa). Kuten edelliselläkin kerralla, palkkio on määräaikainen ja voimassa enintään vuoden.

Samalla uusien täyssähköautojen hankintaa tuetaan 2000 euron kor-

vauksella 2000 ajoneuvoon saakka. Tämä maltillinenkin panostus nelinkertaistaisi sähköautojen määrän Suomen teillä ja saisi aikaan kriittisen massan, joka tekee kannattavaksi koko maan kattavan latausverkon.

Trafi: 12 miljoonaa euroa

KIERTOTALOUDEN JA JAKAMISTALOUDEN EDISTÄMINEN

Maaillan väestö keskittyy suurkaupunkeihin, jotka vaativat puhtaita ja tehokkaita ratkaisuja ilman, veden, liikenteen ja jätteiden hallitsemiseen. Markkina ylittää ensi vuosikymmenellä 1500 miljardia euroa. Jos Suomi saa tästä kakusta yhden prosentin siivun, se vastaa neljänneistä viennin arvosta.

Suomella on jo vahvaa osaamista jätevirtojen käsittelyssä, ympäristöteknologiassa, veden puhdistamisessa ja energiatehokkuudessa. Arvioiden mukaan kiertotalous voi kasvattaa kansantuotetta jopa 2,5 miljardilla eurolla. Kiertotalous voi parhaimmillaan tuoda 75 000 työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä.

Julkisen vallan kannattaa investoida kiertotalouden kokonaisuuksiin, joissa tekniset innovaatiot ja teolliset yhteenliittymät hyödyntävät yhden jätteen toisen raaka-aineena. Tuotteet suunnitellaan jo alkuaan mahdollisimman resurssitehokkaasti, jotta raaka-aineen hyödyntämisen elinkaari maksimoidaan. Samalla kotimaiset pilotit ovat välttämättömiä referenssejä, joilla korkean osaamisen tuotanto ja palvelut ponnistavat vientimenestykseen.

Myös jakamistalous perustuu resurssien viisaalle käytölle. Fiksu valtio ei aseta esteitä digitaalisille alustoille, jotka tehostavat ja luovat uusia palveluita, mutta se huolehtii samalla tasaveroisesta kilpailusta yhtäläisillä velvoitteilla. Julkinen valta tarjoaa uusille toimijoille välittömästi digitaaliset työkalut, joilla verotus ja lakisääteiset maksut sisällytetään palveluiden arkkitehtuuriin.

Kierto- ja jakamistaloudesta on tehtävä hallituksen keskeinen kärkihanke, jonka vientipotentiaali on monikymmenkertainen biotalouteen verrattuna. Kierto- ja jakamistalouden tavoitteiden on läpäistävä koko elinkeino- ja talouspolitiikka sekä vaikutettava innovaatorahoituksen ja julkisten investointien suuntautumiseen. Lainsäädännön pitää myös

edistää kiertotalouden uusien ratkaisujen kaupallista toteuttamista – eikä estää sitä, kuten esimerkiksi jäteverolain osalta on konkreettisesti käynyt.

Sitra ja Tekes: 20 miljoonaa euroa

VIENNIN VETURIT JA PK-YRITYSTEN JALUSTAYHTIÖ

Maailmalla käynnistyy jatkuvasti uusia suuria investointeja. Miten miljardiurakoihin päästään käsiksi, on ollut myös ylitsepääsemätön ongelma. Suuret projektit kilpailutetaan usein valtavina kokonaisuuksina, joissa liian usein suomalaiset osaajat ovat joutuneet pyrkimään mm. japanilaisten, kiinalaisten, saksalaisten tai ranskalaisten alihankkijoiksi.

SDP esitti vuoden 2016 vaihtoehtobudjetissa vientikonsortioita. Perinteiset vientiyhtiöt kokoavat ja johtavat yhteenliittymiä, joissa myös pienet ja keskisuuret yritykset pääsevät vientimarkkinoille. Team Finlandin on jaettava aloitteellisesti tietoa uusista kansainvälisistä vientiprojekteista, niiden kilpailutuksista ja tarjottava paikallista osaamistaan vientivetureiden käyttöön. Finnveran on toimittava entistä aktiivisemmin kansainvälisessä yhteistyössä suomalaisten yritysten mahdollisuuksien kasvattamiseksi.

Tavoitteena on kaksinkertaistaa pk-yritysten osuus Suomen viennistä, 15 prosentista 30 prosenttiin. Tavoite ei ole mahdoton, sillä Ruotsin luku on 25 ja Tanskan 35.

Lisäksi valtio perustaa erityistehtävayhtiön, joka tukee pienten ja keskisuurten kasvuhallukoiden yritysten vientiä. Jalustayhtiö kerää uusiin kansainvälisiin hankekokonaisuuksiin kunkin alan vientiyrityksiä ja auttaa niitä hyödyntämään julkisia rahoitusinstrumentteja – sekä kotimaisia, pohjoismaisia että EU:n investointirahaston ESIR:n varoja – nykyistä tehokkaammin.

Team Finland, TEM: 20 miljoonaa euroa

ARKTISET MAHDOLLISUUDET: POHJOINEN SILKKITIE

Sipilän hallituksen lokakuussa julkaisema arktisen strategian ”päivitys” oli suuri pettymys – varsinkin kun Suomesta tulee ensi vuonna Arktisen neuvoston puheenjohtajamaa. Hallituksen tiedotteen ydinvirke kuuluu: ”Vuonna 2013 julkaistun strategian (tähän linkki) päälinjat ovat edelleen voimassa.”

Vatuloinnin sijaan arktista strategiaa on vihdoin ryhdyttävä panemaan toimeen. Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta on keskeistä, että tarjoamme nopeamman ja edullisemmän logistiikan sekä saavutettavuuden Aasian suurille markkinoille.

Aloitetaan välittömästi suunnitella nykyisille ja tuleville elinkeinoille välttämätöntä ratayhteyttä Jäämerelle – Narvikiin, Skibotniin tai Kirkeneisiin – yhdessä Norjan kanssa. Tavoite on, että ”pohjoisen Silkkitie” rakennustyöt alkavat 2020-luvun alussa. Suomen on oltava aloitteellinen ja rakennettava konkreettinen toimintamalli, jossa toimijana on esimerkiksi avainyritysten kanssa perustettava konsortio. Hankkeesta tehdään kansainvälisesti houkutteleva liiketoimintamahdollisuus.

Entinen pääministeri Paavo Lipponen nosti puolitoista vuotta sitten hallituksen ”työlistan kärkeen” Koillisväylän merikaapelin, joka Itämeren huippunopeaan datakaapeliin yhdistettynä takaisi entistä nopeamman tiedonsiirron Keski-Euroopasta Kaukoitään. Pohjoinen Suomi houkuttaisi digitaalisen infrastruktuurin investointeja ennen kaikkea Aasiasta – kuten Ruotsin puolella Luulajassa, jossa konesalien ympärille on syntynyt sadan IT-yrityksen ekosysteemi. Pohjoisen Suomen elinvoima vahvistuisi ja aluetaloudelliset hyödyt mitattaisiin sadoissa miljoonissa euroissa – kunhan vain pantaisiin toimeksi.

Liikennevirasto: 15 miljoonaa euroa

BRAND FINLAND: MARKKINOINNIN JA KAUPALLISTAMISEN VAHVISTAMINEN

Menestyvä Brand Finland eroaa halpatyön Bulk Finlandista ennen kaikkea siinä, että myynti ja markkinointi ymmärretään keskeiseksi osaksi itse tuotetta ja palvelua, ei vain lisukkeeksi. Tuotannon arvonalisan heikkeneminen ilmenee Maailman talousfoorumin vertailussa, jossa Suomi sijoittuu kilpailukyvyltään kahdeksanneksi – mutta kaupallistamisen kyvyissä olemme vasta sijalla 39.

Suomalaiset yritykset käyttävät markkinointiin vain 3-4 prosenttia liikevaihdostaan, kun muissa pohjoismaissa luku on kaksinkertainen, ja Yhdysvalloissa keskimäärin 10 prosenttia. On aika herätä digitaalisen maailmantalouden uusiin sääntöihin: menestyminen edellyttää suuria stra-

tegisia sijoituksia erottautumiseen, asiakasuskollisuuteen ja laatuvaikutukseen.

Peliyhtiö Supercell, kovassa kansainvälisessä kuluttajakilpailussa menestyvä suomalaisyritys, käyttää markkinointiin yli neljäsosan liikevaihdostaan, 400 miljoonaa euroa. Mutta yhtiön tulos oli yli 800 miljoonaa ja liikevoittoprosentti yli 40.

Julkinen rahoitus ja yrityskehitys keskittyy liaksi teknologioihin, kun sen täytyisi suuntautua voimakkaasti kaupallistamiseen ja markkinoinnin edistämiseen. Tukiohjelmassa ohjelmissa on syytä tuoda T&K –kirjainten rinnalle M.

Hyvinvointivienti on suuri mahdollisuus. Koulutuksen ja terveysosaimisen viennin menestys edellyttää huomattavasti nykyistä aggressiivisempaa panostusta konseptointiin ja markkinointiin. Nyhtökauran esimerkki osoittaa, että myös elintarvikeviennissä mielikuva ja tuotteistaminen tuovat ratkaisevasti arvonnäköä.

Brand Finland –ohjelmassa vahvistetaan markkinoinnin, tuotteistamisen, kaupallistamisen ja konseptoinnin osaamista laajasti yhteiskunnassa. Se on huomioitava koulutuksessa, ennen kaikkea keskiasteen kaupallisten tutkintojen lisäämisinä. Se on sisäistettävä yrittäjäneuvonnan ja –koulutuksen ytimeen. Suomen on saatava tuotteistaan ja palveluistaan parempi hinta.

Tekes, Team Finland: 13 miljoonaa euroa

PALVELUIDEN ARVONLISÄN OHJELMA

Palveluviennin osuus on jo 10 prosenttia kansantuotteesta ja 30 prosenttia koko viennistä. Yksityisen palvelusektorin, mukaan lukien matkailun, elinkeinopolitiinen strategia on nostettava yhdeksi hallituksen kärkihankkeeksi. Suomeen sijoittuva liiketoiminta synnyttää työllistävää, kestäväää kasvua. Myös kotimarkkinat ovat kansantaloudellisesti merkittävät, ja ostovoiman lisäys palvelee koko palvelualaa.

Uusien alojen, kuten IT-ratkaisujen, koulutuskonseptien, terveysteknologian ja hyvinvointipalveluiden vienti on orastavan lupaavaa. Fiksu valtio voi kuitenkin tehdä paljon enemmän.

Sen lisäksi, että julkinen valta

- sparraa tuotantoa uudistumaan ja tehostumaan,
- etsii vientiä korkean osaamisen

kierotalousratkaisuille ja digitaalisille palveluille,

- auttaa rakentamaan vientiyhtymiä
- kannustaa myynnin ja markkinoinnin keinoin kasvattamaan laatuarvoa, se auttaa varmistamaan paikan arvoketjun huipulla aineettomia oikeuksia suojaamalla.

Autetaan palveluyrityksiä kasvaamaan suuremmiksi ja skaalaamaan liiketoimintaansa digitaalisilla alustoilla. Viranomaisten data on avattava vapaasti hyödynnettäväksi, muokattava hyödynnettävään muotoon ja aktiivisesti tarjottava hyödynnettäväksi.

Eryteisesti luovilla aloilla toimivat yritykset ovat tyypillisesti hyvin pieniä. Luovien alojen liiketoiminta voidaan moninkertaistaa, kunhan löydetään oikeat liiketoiminta-aihiot, saatetaan yhteen tekijät ja tuotteistajat sekä opitaan luomaan arvoa tekijänoikeuksille.

Tekesin luovien alojen ohjelmaa täydentävässä hankkeessa synnytetään tuotteistusyhtymä, joilla on rahkeita tuotekehittelyyn ja vientiin. Ne kykenevät hyödyntämään tehokkaasti kulttuurivientipanoituksia, jotka palautetaan opetusministeriön määrärahoihin. Elokuva-alan kannustintukea laajennetaan. Myös tekijänoikeustulon verotusta muuttamalla voidaan edistää luovien alojen liiketoimintaa ja kansainvälistymistä.

Matkailu on Suomelle monin verroin tärkeämpi kuin vientiin verrattava matkailutulo (4,4 miljardia euroa) itsessään. Matkailun kasvu tarkoittaa kymmeniä tuhansia uusia työpaikkoja, se tuo kulutuskysyntää, se vahvistaa maamielikuvaa ja viennin markkinointia.

Tavoitteeksi on asetettava matkailutulon kaksinkertaistaminen, erityisesti aasialaisten turistien voimin. Matkailijat on houkuteltava yöpymään Helsingissä ja matkustamaan muualle Suomeen, vaikkapa edullisten jatkoyhteyksien ja luontomatkailupakettien avulla. Finnairin ja Visit Finlandin StopOver –kampanja tarvitsee seurakseen vastaavia ohjelmia, kumppanuuksia ja määrätietoista kehitystyötä.

Tekes, Team Finland, OKM: 20 miljoonaa euroa

**”HYVINVOINTIVIENTI
ON SUURI
MAHDOLLISUUS.”**

